

KOREJA V AZIJI je razdeljena med ameriško in rusko okupacijsko oblast. Gornje je slika z meje med ameriško in sovjetsko cono, ko dekleta Ameriškega Rdečega križa naliva ruskim mejnim stražnikom kavo.

Male dežele se branijo tujega umešavanja

Angleški maneuver s Španijo. — Položaj v Grčiji. — Volitve na Poljskem. — Spletke na Kitajskem, v Argentini in Egiptu. — Spor z Albanijo

Vmešavanje velikih sil v male in v šibke dežele je že stara stvar. Ampak po vojni mu skušajo dati moralističen pomen. Pravijo, da se vrši na podlagi dogovorov, ki so bili sklenjeni med pokojnim Rooseveltom, Churchillom in Stalinom.

Za svobodne volitve

Med drugim so sklenili izvesti v osvobojenih in v okupiranih deželah svobodne, demokratične volitve. Sklenili so celo, da kjer bo potrebno, jih bodo tudi nadzirali. Toda glede nadziranja se Angleži in Američani niso mogli zediniti z Moskvo.

Prvi večji spor med njimi je prišel radi Grčije. Churchill je pomagal rojalistom in kralju. Tisto ljudstvo, ki se je proti okupatorjem najbolj borilo, pa je zahtevalo republiko. Ker se je Anglija bala, da bi utegnili na Grškem zmagati levičarji in bi tako Grčija šla bržkone v sovjetski blok — in levičarjev so se zbal tudi rojalisti, so se pričeli nemiri. Churchill je bilo to povod za oboroženo intervencijo.

Pritožbe grške vlade

S pomočjo angleške sile in ameriške moralne pomoči so se v vlado usidrali kraljevi ljudje in ga dobili nazaj iz ubežništva v Angliji. Toda opozicija tega ni vzela mirno in se je uprla. Tako so se začeli poboji. Poročevalci ameriškega tiska o postopanju grške vlade proti opoziciji, niso imeli laskavega mnenja, toda potem so utihnil. Med tem je Rusija večkrat zahtevala, naj se angleške čete umaknejo iz Grčije. Toda predsednik grške vlade je na naslov Rusije dejal, da so angleški vojaki tam na povabilo grške vlade. To je razumljivo, ker drugače bi se vladi ne go-dilo dobro in kralj bi morda moral bežati.

Grčija se pritožuje, da ji je tuje varstvo potrebno vsled podpore, ki jo dobivajo "bande banditov" iz Jugoslavije, Bolgarije in Albanije. Vlade slednjih so to zanikale. In na konferenci združenih narodov v New Yorku je bilo z več strani predlagano, da naj se uvede preiskavo. Tudi če se jo izvrši, to Grčiji v njenih sedanjih razmerah ne bo prineslo miru in sigurnosti.

Pritisk na Bolgarijo in Jugoslavijo

Zato sta ameriška in angleška vlada pred volitvami pritiskali na Bolgarijo, češ, ako ne bodo svobodne, jih Anglo-Američani ne bodo priznali in ne vlade, ki jim bi sledila.

Rusija se v bolgarske volitve ni umešavala, ker ji ni bilo potrebno. Domovinska fronta je bila dobro organizirana in vla-

NALOGA ZA USTVARITEV TRAJNEGA MIRU PO SVETU OSTALA NEREŠENA

Državni tajnik Byrnes, angleški minister Ernest Bevin in sovjetski minister enake pozicije, Vjačeslav Molotov, se že dolgo shajajo skupaj, v namenu, da zgrade za svet trajen mir — ali saj za dolgo dobo, če trajnega ni mogoče pričakovati.

To so državni trije zadnjih velesil na svetu, ki imajo za sabo potenco in resnično produktivno ter ogromno militaristično silo.

K tem trem sta pridružena tudi Francija ter Kitajska. To je "velika petorica". Slednji dve imata na konferencah enake pravice s tremi prvo omenjenimi. Toda to je le na papirju. Kajti Francijo je bila vzeta mednje za enakovredno iz prijaznosti, iz upoštevanja, da je bila ena glavnih velesil med prvo in pa do druge svetovne vojne, in pa ker je treba nekaj ravnotežja. Kitajska pa je bila prištevana zraven v času, ko je Japon-ska bila še močna in je bilo treba azijskim ljudstvom pokazati, da barva polti med nami ne dela razlike.

V veliki trojici, v veliki četvorici, ki sklepa zgolj o evropskih zadevah in veliki petorici se je doslej še zelo malo storilo za trajen mir — mnogi visoki politiki menijo, da smo od njega dalj kot pa ob zaključku vojne. Ampak na svojem nedavnem sestanku v New Yorku so Byrnes, Bevin in Molotov vsak zase izjavili, da so zadovoljni z uspehom.

Uspeha sicer ni, a tudi vojne se še ne pričakuje. Vzrokov zanjo pa je ostalo na vseh koncih in krajih.

Ernest Bevin meni, da ker je Rusija pokazala toliko volje za sporazume, je mir zagotovljen. Slično se je izrazil Byrnes. In Molotov pa, da je za take sporazume, o katerih se ne bo treba ob vsakem sestanku znova pričati.

Torej se krešejo med sabo interesi teh treh velesil. Kadar pridejo njihni zastopniki skupaj, ne govorijo o koristih bodočnosti sebe, ali kar tjavendan, kot se tako zberejo "državniki" kje pri kakem veselom omizju, ki se čestokrat v togatah razpusti, ampak morajo imeti v vidiku bodočnost vsak svoje države in pa njih-nih zaveznikov.

Vprašanje med njimi je, ali delati vsak po svoje neglede na druge, ali pa vzajemno in popuščati drug drugemu.

Na sestanku v New Yorku so se odločili za kompromise. Čez nekaj tednov se bode šli v Moskvo, da sklepajo, kaj in kakšna naj bo bodoča tvorba nemške države. In tam se bo odločilo, ali bomo imeli mir ali pa le premirje, kot se je to dogodilo na versajski konferenci po prvi svetovni vojni.

Pogodba, sklenjena med Mussolinijem in papežem sedaj pred konstituantno

L. 1929 je bila sklenjena med Mussolinijevim vladom in Vatikanom pogodba, ki je uredila razmerje med cerkvijo in italijansko državo. Imenujejo jo lateransko pogodbo. Z njo je prenehalo staro razmerje med cerkvijo in državo, ki je trajalo od leta 1870 pa do fašistične dobe.

V vojni za zedinjenje vseh italijanskih provinc v skupno državo so italijanske čete leta 1870 invadirale Rim in druge kraje papeževе province in s tem je bila Italija zedinjena. Rim je bil proglašen za glavno mesto združene Italije. Novi režim je pustil v Rimu papežu Vatikan, kviral je pa postal kraljeva palača. S tem je bil papež ob posvetno oblast, dasi je tudi potem še zmerom imel državne-ga tajnika čeprav je bil ob svo-

jo državo. Radi tiste invazije in vsled odvzema Rima izpod papeževе oblasti se je proglasil oropanim in za jetnika v Rimu. Od leta 1870 pa do lateranske pogodbe ni noben papež več zapustil Vatikana. Vsakdo, ki je bil izbran za papeža, je ob enem postal "Vatikanski jetnik".

Mussolini je v omenjeni pogodbi priznal, da je bila papežu takrat storjena krivica, in to s tem, ker mu je dal precej milijonov lir "odškodnine". Ob enem je proglasil Vatikan za "samostojno državo", kjer nima italijanska državna oblast nič opraviti. In ravno tako je postal samostojen tudi papežev grad Gondolfo blizu Rima. Druga velika pridobitev za cerkev je bila določba, da se jo uradno prizna za državno cerkev. Vatikan pa

Stavkovni boji dragi za delavce in delodajalce

Delavski department je izračunal, da je bilo v prvih enajstih mesecih leta 1946 izgubljenih vsled stavk 107,475,000 posameznih šihov. Računa se tako, da, ako en delavec ostane vsled stavke donja recimo mesec dni, se njegove posamezne izgubljene dneve in posamezne dneve drugih delavcev zračuna skupaj in to je dalo v omenjeni dobi prej označeno skupno število. To je nad trikrat večje kot pa je bilo v isti dobi leta 1945 in skoro 14-krat večje kot je bilo v prvih enajstih mesecih leta 1944, ki je bilo zadnje leto vojne.

Delavski department dalje poroča, da je znašala povprečna plača v industriji novembra meseca po \$45.65 na teden ali \$5 več kot v istem mesecu l. 1945.

Namen uni je — posebno sedaj, da poravnajo spore z delodajalci brez stavk. Ako se zav-nateljstvo družbe ne uda, ali ako neče o zahtevah delavcev nič slišati, tedaj je stavka neizogibna.

V novem kongresu bo proti njim mnogo razprave in pa predlog, da se jih omeji in v nekaterih obratih pa prepove. Ena predloga prepoveduje stavke v elektrarnah, plinar-nah, v vodovodnih napravah in v transportnih sistemih. Spore v teh obratih bi reševala posebna komisija. Ampak te vrste posre-dovalni odbori so bili doslej večinoma jako pristranski in sicer v prid družb ter v škodo delavcev.

Mnogo stavk je takih, ki napravijo navadnemu ljudstvu več neugoda kakor delodajalcem, ki imajo denarja v izobilju, da si lahko pomagajo iz osebnih neprilik... N. pr. stavke delavcev na cestnih železnicah in avto-busnih progah zadenejo vse tisto maso, ki se mora v njih voziti na delo. In če bi stavka premo-garjev še trajala, bi veliko dru-žin že prezebal... Mnoge vrste stavke poženejo z dela tudi delavce v tistih obratih, ki so odvisni od onega ali onih, v katerih je stavka nastala.

Odgovorni unijski voditelji bi veliko rajše, da bi stavk ne bilo treba. Toda sistem je tak, da jih imamo in jih bomo imeli neglede na postave, dokler bodo morali delavci delati za privatni profit.

Laglje si je lopovu napraviti bogastvo, kakor pa ga je zapraviti kot gentleman.—Colton.

je Mussoliniju zagotovil, da se cerkev ne bo vtikala v njegovo politiko kakor se ona ne bo v cerkvene zadeve.

Lateranska pogodba je ostala vzlic strmoglavljenju Mussolinija in odprave monarhije še v veljavi. Toda v konstituenti, ki kuje za Italijo novo ustavo, je radi nje sp. Izvoljen je bil poseben osek, da jo študira. Zanj je glasovalo sedem krščan-skih demokratov ter trije libe-ralci, proti pa pet komunistov ter socialistov in zastopnik re-publikanske stranke. Nato je bila predložena širšemu odboru, ki šteje 75 članov.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Senator Pepper iz Floride bo v novem kongresu izmed demo-kratov bržkone edini "interna-tionalist". In ako bo branil Ru-sijo pred napadi bo dobil v no-vem senatu malo odobravanja, ako sploh kaj.

Hrvati v Ameriki so imeli sa-mo en dnevnik—namreč Narodni Glasnik v Pittsburghu. A še ta se je spreminjal iz dnevnika v tednik ali pa je izhajal dva-krat v tednu. Sedaj spet izhaja dvakrat tedensko. Za vzrok pre-nehanja z dnevnikom navaja po-marjkanje papirja.

Henry Wallace je pred par te-dni postal urednik tedenske re-vije "New Republic". V nji ogle-ša svoj liberalni program in po-lemizira proti reakciji. Dela bo imel dosti posebnost sedaj ko tudi v njegovi stranki ni več progre-sivcev. Saj ne več na vodilnih mestih. Drew Pearson pravi, da je povsem pozabila Roosevelta in odpustila Bilbu.

Bilbo je "demokratski" sena-tor iz Mississippija. Je velik bi-got, sovražnik "nigrov", "dego-tov", židov ter drugih "nezaže-ljenih tujcev". Minule tedne se je z njim pečala senatna komisi-ja, da dožene, če je še vreden, da se mu dovoli sedež v senatu. Prišlo je na dan, da je mož pre-jemal podkupnine od vojnih kontraktorjev, in da so mu iz-kopali umetno jezero (njegova farma obsega nad šest tisoč akrov) z otokom v sredi. In na otoku pa lično hišico. Poleg si je zgradil eno "idealno hišo" že prej. In ker to stane, je narav-no, da je rad vzel — čim več je bilo, toliko rajše. In bilo je mno-go tisočakov. Zraven je "kolek-tal" za cerkev na njegovem po-sestvu brez, da bi ji kaj dal, in za "župnišče", ki ga je zgradil vanj pa nastanil svoje ljudi. Ampak javnost se ne zgraža. Pravi, "saj so vsi enaki. Vsi so grafterji!" Ni čudno, da volilci

Prerokbe so riskirana stvar ker se nerade uresničujejo. Drew Pearson n. pr. prerokuje vsako nedeljo v radiu. O Johnu Lewi-su pravi, da ni nihče zabil toliko žeblerjev v rakvo unij kakor on in prerokuje, da bo njegovega (Le-wisovega) predsedovanja uniji pre-mogarjev letos konec. Ako na vrhovnem sodišču dobi, nje-mu in uniji ne bo treba plačati kazni. Ako pa bo potrdilo odlok prve instance, je res možno, da nastane proti njemu tolikšna opozicija, da ga bo vrgla. Kajti mnogi menijo, da je svoj zadnji boj "z vlado" slabo premislil in postavil unijo v nevarnost. Ope-ratorji na jugu se že pripravlja-jo, da jo ugonobe, če le mogoče.

V Chicagu se pripravljajo na županske volitve. Demokratska mašina, ki ji načeljuje sedanji župan Kelly, je v novembrskih volitvah utrpela velike izgube. Republikanci so prvič po mno-gih letih dobili število važnih mandatov. Sedaj čistijo iz svo-jih uradov "demokrate" in upo-slujejo "republikance". Ljud-stvo s takimi spremembami nič ne pridobi, kajti vsaka politična mašina je slaba, pa naj bo de-graferji! (Konec na 5. strani.)

KONSTRUKTIVEN DOPIS, KAKO DELATI, DA BOMO USPEVALI

S. Andy Turkman iz Clevelanda ima v tej številki na angleški strani daljši dopis, ki ga je vsakemu čita-telju, ki se zanima za aktivnosti med nami, vredno prečitati.

Mladi Turkman je bil štiri leta v vojni službi strica Sama. Prej pa je bil že v zgodnjih letih aktiven član v našem delavskem političnem gibanju in na glasbe-nem polju, predvsem se je udeleževal v pevskem zboru "Zarja", ki jo opisuje v svojem članku.

Omenja "Svobodo" v Detroitu in "Save" v Chi-cagu, in razumeva težave, ki so nastale. Zelo dobro ve tudi za temeljni vzrok—čemu je tako malo mladine slovenskih staršev voljnih delati v njihovih družtvih ter drugih ustanovah.

Razlaga, kako je komercializirana "movie" indu-strija pritegnila k sebi ljudi, če ne drugače, pa z lončevino. Pa jih je toliko težje dobiti na delo za naše stvari.

In potem pa "bingo parties". Ter debate v "tavernah", kjer ni treba človeku ničesar delati, ako je "pred baro", temveč le govoriti in povzročati vtasi dobro, a čestokrat tudi slabo voljo.

Vse te socialne bolezni, posledica velikih vojnih potresov, razlaga Turkman in on enem daje prizna-nje tistim, ki so se vsem tem oviram izognili, oziroma jih zmagali in delajo dalje.

Upamo, da se bo s. Turkman, ki je res izboren naš pisec iz mlajše generacije, v Proletarcu še dostikrat oglasil.

V tej številki so važni dopisi tudi na slovenskih straneh. In pa razne notice o naših aktivnostih, vtevši kolono Anne Benigerjeve na 3. strani.

Priobčen je zapisnik pennsylvanske konference Prosvetne matice in JSZ, dopis s. Koršiča iz Detroita in razni drugi.

Napravimo iz Proletarca tribuno razprav o naših vprašanih in problemih, da se ustvari med nami boljše razpoloženje in pa razumevanje resnice, da je ves svet v negotovosti, veliko ga je v lakoti in boleznih, veliko ga hrepeni le po profitih in nekaj pa ga je, ki deluje za socializem in ga tudi gradi.

Senator Taft obljublja "nižanje" cen

Delavski department je dne 29. decembra podal statistiko, v kateri priznava, da so cene živ-ljenskih potrebščin narasle nad 20 odstotkov več kakor pa so jih dohajale mezde.

Kadar govorimo o povpreč-nosti, pomeni to, da se mezdo ti-stih delavcev, ki morda res do-bro zaslužijo, mnogi do \$200 na teden, še več okrog \$100, prište-je k mezdam tistih delavcev, ki zaslužijo od najnižje mezde pa do okrog \$30 do \$50 na teden. Vse to se potem v statistikah se-šteje in odpiše na vsakega enako.

V resnici je stvar ta, da ogra-mna večina delavcev v tej deže-li ni bila v minulemu letu dele-žna nobenega povišanja in da je njihov življenski standard pa-del.

Ko je predsednik CIO, Philip Murray objavil statistiko veža-kov svoje unije, so se v trgovin-skih komorah in v zvezi indu-strialcev začudili — češ, kako neko so oni mogli izračunati naše profite? Saj se včasih unije niso brigale za take stvari! A sedaj se in imajo — podatke.

Senator Taft je prišel magna-tom na pomoč s sugestijo proti višanju mezde in za nižanje cen.

In glej, takoj je bilo po vsem kapitalističnem časopisju širom dežele, in v vseh radijskih omre-žjih polno vpitja, kako so se zni-žale cene temu in onemu in še nižje bodo v januarju in na po-mlad!

To naj bi potrdilo, da je sena-tor Taft, kot eden glavnih pred-stavnikov našega profitarskega sistema, v pravem, in Murray pa v napačnem.

Murray je v napačnem le radi tega, ker je dejal, da se mezde lahko zvišajo 25% brez da bi bilo treba zvišati cene.

Seveda bi se lahko, toda na stroške profitov. Tega pa profi-

tarij NIKDAR ne store. Ako ne bi bil Taft tako udinjan kapita-lizmu, bi bila njegova metoda bolj na mestu. Kaj pomaga, če dobiš nekaj dolarjev več na te-den, ko pa ti jih prodajalne po-ziro potem še nekaj več!

Vsekakor naj se v letu 1947 pripravimo na velike stavke — kar po socialistični pravici — na razredni boj. In unije CIO kot AFL in vse druge lahko ve-do, da so šanse sedaj proti njim. Premogarji so že to iskali, drugi bodo. To je zato, ker de-lavci volijo rajše za lakotne-valet kot zase.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka
popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

4301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Nekoliko pregleda skozi leto, ki je zatono v zgodovino

V Zed. državah so bili v letu 1946 dobički korporacij in posameznih bogatašev višji kot še kdaj prej. Ljudje, ki niso sejali, žanjejo najvišje dividende, sejalci pa draginjo.

Iz demokratske stranke so izbrisani zadnji sledovi Rooseveltovega "new deala".

V novembarskih kongresnih volitvah je triumfirala reakcija. Nova zbornica je pričela z zasedanjem takoj po 1. januarju. Pripravljenja je odpraviti ali pa "omiliti" vse zakone in izjemne naredbe, ki so nastale v času depresije in med vojno za ščenje navadnega človeka.

Poskus predsednika unije premogarjev Johna L. Lewisa za zmago nad Trumanovo administracijo je izpodletel. Stavke ni oklical, temveč premogarje je sporočil, da pogodba več ne drži, pa so ostali doma. Nato jih je po porazih na sodišču in vsled posrečene taktike tajnika notranjih zadev pozval, naj se vrnejo nazaj na delo. Boj bo kajpada nadaljevan, sedaj zgolj po sodiščih. Zadeva je izročena v presojo zveznemu vrhovnemu sodišču.

Velike industrialne unije CIO so bile z delodajalci v težkih konfliktih in v še večjih bodo v letu 1947, če ne popuste v svojih zahtevah in taktiki.

Vse progresivno gibanje, ki ga je v tej deželi po izreku bivšega newyorškega župana LaGuardie enainpetdeset vrst, je v razsulu. Je še par organiziranih liberalnih skupin, in pa nekaj radikalnih političnih sekt, a so za politično akcijo vse prešibke. Sedaj Henry Wallace gradi novo gibanje.

V zvezni vladi ni od odstopa notranjega tajnika Ickesa in po odslovlitvi trgovskega tajnika Henry Wallace več nobenega progresivca.

V letu 1946 je bilo linčanih šest zamorcev — več kot pa v precejšnji vrsti minulih let. Nihče izmed linčarjev ni bil kaznovan.

Zločinstva so presenetljivo narasla. Roparskih umorov in drugih pobojev je bilo tudi več kot običajno prejšnja leta.

Vzgojitelji tarnajo nad širjenjem izpriženosti med mladino. Dečki in deklice od devetega leta starosti, ali pa celo še mlajši, se podajajo v tolovajstva, ki so bili včasih privilegij odraslih falotov. Sedaj je obojih veliko.

Komisije zvezne poslanske zbornice in senata so preiskovale presežne profite municijskih magnatov in podkupnine, s katerimi so si bogastva v času vojne žetve nemoteno kupčili. Nikomur izmed podkupljenec v vrhnjih plasteh se ni zgodilo ničesar hudega vsled tega. Nihče ni bil tiran v mučnicah policijskih stanic in nihče izmed profiterjev ni bil poslan v zapor, kot bi bil n. pr. poslan kak bančni klerk, ako bi poneveril stotak ali dva.

Vladne kontrole nad cenami so bile odpravljene — nov dar dobičkarjem ob novem letu.

Ekonomi so v svojih razlaganjih razdvojeni. Eni trdijo, da imamo pred sabo dobo blagostanja — drugi, da se nagloma pomikamo v stare Hooverove čase.

Tudi v splošnem svetovnem pogledu je bilo leto 1947 polno slabih dogodkov. Konferenca varnostnega sveta združenih narodov v Londonu in mirovna konferenca v Parizu sta se razšli brez konstruktivnih rezultatov.

Le nekaj boljše je bila konferenca varnostnega sveta v New Yorku, ter zbor združenih narodov istotam, ki sta se zaključila ob koncu leta.

Mirovne pogodbe s poraženimi deželami še niso pod streho. Za Italijo je bila v glavnem dogovorjena v New Yorku. Zaključili so, da Jugoslavija ne bo dobila ne Gorice ne Trsta. Prvi ostane Italiji, drugi pride pod mednarodno kontrolo.

V Bolgariji in v Rumuniji so zmogle levčarske skupine, združene ljudske fronte. V Franciji so postali komunisti najjačja stranka, a še vseeno premajhna, da bi imela večino, tudi ako bi šla v koalicijo s socialisti.

V kolonijah je upor proti imperialističnim silam narasel. Španski diktator Franco je leto srečno preživel — ne da bi mu bilo treba iz vlade.

V Grčiji se je rojalistični režim vzdržal vzlic odporu "banditov" — toda le s pomočjo anglo-ameriške intervencije. Prvi imajo tam armado, naša vlada pa rojalistom pomaga moralno in gnotno.

Italijanska dinastija je morala pobrati šila in kopita. Ampak ji ni bilo treba na relifno listo, ker je dovolj založena.

Bivši jugoslovanski kralj Peter je dobil od našega državnega departamenta dovoljenje priti v Ameriko.

Vatikan si je zasnoval ogromno propagandno in diplomatsko borbo "za Krista" in proti "sovražnikom Krista".

Jugoslavija, Bolgarija, Čehoslovaška, Madžarska in Finska so se odločile za podružabljenje vseh industrij, prometa in rudnikov. V privatni posesti ostanejo le še kmetije, male obrtnike in male prodajalne.

Anglija je sklenila poddržati premogovniško industrijo in sedanja njena vlada ima namen poddržati tudi železnice, jeklarstvo in tekstilno industrijo.

Sličen program imata obe levčarski stranki v Franciji in v Italiji. Obe državi sta zagazili v inflacijo, gospodarski nered in v bedo.

Atomska bomba še straši po svetu. In obetanja nove, tretje svetovne vojne, še niso utihnili.

Slika, kakršne niste videli ne na božičnih, ne na novoletnih voščilnih kartah.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Petki...

Ko sem pisala iveri zadnjega tedna, se je Jape nagnil nad papir in kačiči mi naslov, je hehetaje se pripomnil, da so petki slabo netivo za božično razpoloženje.

Par dni kasneje sem mu za odgovor razgrnila časopis, čije ga prvo stran je dičila slika pa-peže, stoječega z razprostrtimi rokami pred mikrofonom in zbranno množico, hujskajoč njo in vse kristjane po svetu na sveto vojsko zoper sovražnike svete vere. "Nu," sem rekla, "kakšno netivo pa je to za božično razpoloženje!"

Več komentarja seveda ni bilo treba.

Ako bi bil "sveti oče" kaj takega zinih lansko leto, bi najbrž našel na odpor in ogorčenje. Precej razburjenja bi nemara izzval i med katoliškim svetom. Kajti o lanskem božiču je zemlja starega sveta še močno dišala po preliti krvi. Presveži so bili tedaj še spomini na nemške plinske peči... na skladišnice okostnjakov, na jarke in jame napolnjene s trupli mučnikov in mučenic.

O, lani je bilo še prezgodaj, da bi "sveti oče" smel tradicionalni božični "mir božji" predati vetrovom, pa po zgledu srednjeveških papežev klicati na boj! Treba je bilo za to vsaj leto dni skrbnega pripravljanja v najširšem obsegu.

Priprave so se vršile že prej, osredotočene seveda največ na Vatikanu samem, kamor niso romali le škofje po svoje kardinalske klobuke, marveč i črede laikov, pa razni na komisije poslani zastopniki, in državniki. Pot ameriškega za Jugoslavijo določenega poslanika je vodila skozi Vatikan... In v avdiencah so govorili samo o svetih rečeh in pa katekizem so prebirali... Newyorška eminenca Spellman ni mogel dočakati konca vojne, tako se mu je mudilo po svetu — vse v čast božjo, kakopak.

V papeževem govoru so se pokazali sadovi vseh spletkarskih avdienc, in dela v čast božjo. Toda vse to bo še ne zadostovalo, da niso v gonjo "proti sovražniku" zajeli tudi ljudskih množic, ki jih je bilo treba kar hitro zopet zavesti v toke predvojne protiruske propagande. Kajti strašni sovražnik ni nihče drugi, kot močni zaveznik, katerega pa zdaj več ne potrebujemo in ki ima to grdo napako, da se noče umakniti v ozadje. Trdi celo, da ni bil Vatikan pač pa Stalingrad tista skala, ob kateri si je nazifašistični volk polomil svoje čokane!

Sovjetski delegat Andrej Gromek je ob koncu leta predlagal svetu združenih narodov ustanovitev komisije enajstih držav z naročilom, da naj izdela program za svetovno razorožitev in da naj svoj načrt predloži najpozneje v treh mesecih.

Indija še ni dobila neodvisnosti. Nizozemska Vzhodna Indija si še prizadeva dobiti samostojnost in Francozi imajo veliko opravka z oboroženo revolto domačinov v svoji Indo-Kini.

Na Japonskem se je dogodil velik potres, eden največjih v njeni zgodovini. Ubitih je bilo par tisoč ljudi, ali nad 100.000 MANJ kot pa sta jih pokončale dve ameriški atomski bombi. V tej potresni nezdigi je ameriška zasedbena oblast Japoncem veliko pomagala. Toda kdaj bo civilizacija tolikšna, da svet ne bo dobrodušen samo v kaki uimi, ali le ob praznikih, temveč skozi vse leto, vsako leto?

Moderna tehnika je napravila njegovo gospodarstvo zrelo za socializem, toda človeštvo pa očitno še ni godno zanj in rajše vsled svoje ignorance trpi namesto da se bi učilo srčne kulture in si ustvarilo družbo svetovnega izobilja.

V teh pripravah je i mati božja igrala, oziroma se igra, veliko ulogo. V sv. pismu se sicer nikjer ne čita, da bi se bila ona kdaj kaj utikala v politiko, toda takrat ni bilo še ruske nevarnosti... L. 1917 pa je ruska revolucija zašla tudi nji toliko v lase, da se je čudežno prikazala trem pastirkom, ki so pasli pri Fatimi na Portugalskem in molili rožni venee. Kako vzpodbudno za pastirce, ki bijejo rajši svinjke, namesto da bi molili! Zato pa tudi ne vidijo Marije.

Prikazala se jim je več petkov zaporedoma in vsakokrat jim je naročila, naj povedo ljudem, da bo zopet vojna, ako se Rusija ne bo spreobrnila zopet k Bogu! Občinstva pastircem ni manjkalo, vsak naslednji petek se ga je zbralo več, ob zadnji prikazni ga je bilo na ne vem koliko desetisočev. Ali Marije jim ni bilo dano videti. Trojico izvoljenih otrok je zagrnil velik bel oblak. Tako zavarovani in odtegnjeni grešnim očem so nedolžni pastirci videli tudi vso sveto družino in še kaj več. Ljudje so bili pa priča izrednemu sončnemu spektaklu. Pred njihovimi očmi je sonce naraslo v ogromno oblo, se pričelo v vseh mavričnih barvah sukati z neznanosko brzino bliže in bliže proti njim na zemljo, tako da so skoro skopneli od straha. — Bog ga res vidi, kje so bili tisti čas astronomi, da jim je ta izredni nebesni pojav ušel!

Rimska cerkev je čudež seveda priznala in na tistem pašincu stoji zdaj velika cerkev, posvečena fatimski materi božji. Tej fatimski materi božji so bili posvečeni tudi v Ameriki vsi petki tega leta. Uvedli so noveno — za "spreobrnenje ruskega ljudstva". Treba si je zapomniti, da je bilo po nešteth cerkvah tudi toliko pridig, kakor petkov! In kakšne so bile pridige, si lahko mislite. Tudi po radiu so jih širili med ljudi.

Tako so umetno nastrojili navno ljudstvo proti sovjetom in njihovi vladi! Vsak fanatizem je zlo. Toda ni ga gršega fanatizma, kot je baš verski! O tem nam priča zgodovina.

Število uposlenih in brezposelnih

Urad za cenzus naznanja, da je bilo prve dni v novembru uposlenih 49.000.000 delavcev v raznih industrijah, nešteth milijonov farmških delavcev, kar je 700.000 več kot v oktobru. Ampak ta povečanje je odtehtala neposlošnost farmških delavcev, ki v zimski sezoni odidejo v industrije ali ostanejo doma. Skupno število vseh uposlenih delavcev je znašalo okrog 57.000.000 delavcev, brezposelnih pa je bilo okrog dva milijona.

Delitev zemlje v Istri

Iz Trsta je bilo dne 30. novembra poročano, da jugoslovanski upravni odbor v Istri deli posestva odsotnih lastnikov med kmete, ki zemljo obdelujejo.

Angleški ter ameriški okupacijski uradniki v Trstu gledajo to početje z nezadovoljstvom. Smatrajo, da Jugoslavija ali njeni takozvani osvobodilni odbori nimajo pravice zaplenjati zemljo in jo dajati drugim, ker mirovna pogodba z Italijo ni še sprejeta in Istra ter drugi kraji v jugoslovanski okupacijski coni Jugoslaviji še ni so bili dodeljeni.

Zabušantska

Zamudil je birokrat-zabušant službo. Pol ure prekasno go primaha v urad. A šef je v teh rečeh natančen. Ne gre, da bi kar tako kradli državne ure. In po-kliče šef birokrata-zabušanta na odgovor:

— Zakaj ste zamudili, tovariš?

— Zaspa sem, tovariš šef.

— Zaspa? Kaj doma še tudi spite? Vam uradne ure ne zadošajo? — "Pavliha."

Pomp cerkve večji kakor pa na dvorih

Nedavno je praznoval čikaški kardinal Stritch 25-letnico od kar nosi škofovsko kapo. Rev. John Evans poroča v čikaški Tribune, da so bile te svečanosti tako sijajne in pompozne, da so brez primere v zgodovini te dežele.

Liturgične svečanosti so se vršile v katedrali Sv. Imena, in to v takem razkošju, da niti v Vatikanu ne bi mogli pokazati večjega pompa.

Slavnostni banket je bil za vso družbo v hotelu Stevens, in pojedine za posebno izbrano družbo pa so se vršile v drugih hotelih ter v rezidencah bogatašev.

Na to svečanost so prišli trije kardinali, 16 nadškofov in 92 škofov. V katedralo kot na svečanostni banket v hotelu so pustili le visoko izbrano družbo. V nji je bilo poleg omenjenih tudi 1.200 drugih višjih duhovnikov ter odličnih lajkov. Biblijski Krist bi se v taki kompaniji ne počutil doma.

Poleg etičnega tudi etično ravnotežje

Byrnes je iznašel nov etični princip:

V Stuttgartu je govoril Nemcem (kot je izjavil predsednik bavarske vlade Hegner) ne kot premaganim, temveč kot stari prijateljem.

Zato pa na drugi strani postopa z Jugoslavlani ne kot s stari prijatelji, temveč kot s premaganimi.

Tako je doseženo etično ravnotežje. — "Pavliha."

ALI BO SOVJETSKA UNIJA MOGLA POSTATI VODILNA SILA SVETA?

Med Zed. državami in Sovjetsko unijo je tekma. O tem ni nobenega dvoma. Dvom je le, kdo bo zmagal v nji. Naša dežela je za kapitalizem. Moskva ga hoče odpraviti.

Vendar pa Zed. države s svojim sistemom uspevajo.

In pa Sovjetska s svojim.

Toda do odločitve nekega dne bo moralo priti. Donald Bell, člankar časniške agencije ONA, piše o tem. Slednje je njegov članek o tem vprašanju, ki ga tu objavljamo v celoti.

V teku razprav na splošni skupščini zedinjenih narodov se je izvršil preobrat, ki je očitno velike važnosti — mali narodi, ki so bili prvotno vsi združeni proti Sovjetski uniji radi njenega izkoriščanja veto pravice, so se polagoma obrnili proti Ameriki in Veliki Britaniji. Trditev, katero smo opetovano slišali v predsedniških govorih, da Amerika vodi ves svet za seboj, je torej videti ovržena, ali vsaj nedokazana.

Poraženi smo bili v zadevah, ki se nas ne tičejo neposredno. V stvari političnega spopada med belim plemenom in domačini in Indijci v Južno-afriški uniji nismo neposredno prizadeti. Pač pa smo skupaj z Veliko Britanijo podprli južno-afriškega premiera Smutsa in pri tem podlegli večini. Posredna obsodba Južno-afriške unije je bila odobrena celo z dvetretjinsko večino. Dejstvo je tudi, da je bilo sprejeto naznanilo, da je Indija zmagala v glasovanju v političnem odboru in v splošni plenarni seji, s ploho odobravanja s strani pretežne večine delegatov.

Ameriška vlada nikakor ni zaščiteni, niti posebno prijateljska napram Francovemu režimu na Španskem. Toda tudi v tej zadevi smo se že pred meseci pridružili Angležem in smo preprečili, da bi bil varnostni svet pripravljen prekinjenje diplomatskih odnosov s tem režimom. Isto stališče smo z največjo energijo podpirali v političnem odboru sedanjega zasedanja organizacije zedinjenih narodov. Podporba za špansko zadevo je odobril prekinjenje odnosov kljub naši opoziciji z 11 glasovi proti 6. To seveda še ni zadnja beseda v tej zadevi, toda da se je to zgodilo, je vendar zelo značilno. Pet latinsko-ameriških dežel, med njimi Mehika, Venezuela, Guatemala, Panama in Čile, so prevzele vodstvo in so zahtevale kar najostrejši nastop proti Francovemu režimu. Podpiral jih je sovjetski blok, Francija in Norveška. Le dve letinsko-ameriški deželi, Kuba in Kolumbija, sta ostali na naši strani, obenem z Veliko Britanijo, Nizozemsko in Kino.

Razven tega poraza smo doživeli tudi še druge, manj važne v različnih podoborih. V najvažnejši zadevi, o kateri, razpravljaja zdaj plenarna skupščina zedinjenih narodov, nismo doživeli nobenega poraza, to je res, toda nikdo ne more reči, da v tem vprašanju, v zadevi razoroževanja in omejitve oboroževanja, vodimo druge narode. V tej stvari sledimo le Sovjetski uniji, ki nam je iztrgala vodstvo v tej zadevi iz rok.

Da je temu tako, je zelo obzalovalna vredno, kajti nobenega dvoma ne more biti o tem, da bi manjši narodi mnogo raje sledili našemu vzgledu in vodstvu kot sovjetskemu.

Ako je prišlo do teh sprememb, je bilo le zato, ker je Sovjetska unija prevzela vodstvo v borbi proti ostankom fašizma in proti kolonialnim sistemom. Mali narodi niso kar nenkrat spoznali, da imajo Sovjetsko unijo in komunizem raje; temveč so se postavili na svoje novo stališče le radi tega ker smo začeli podpirati kolonialne sile v njihovih prizadevanjih, da zadržijo svoje privilegije in ker so Rusi pokazali dobro voljo, da pomagajo odvisnim narodom v Afriki in Aziji. Tu pričnemo plačevati visoko ceno za naše sodelovanje z britanskim carstvom. Ta cena bo na koncu pota prijateljstvo vseh kolonialnih plemen in narodov na svetu.

Položaj je neroden, a ni brez izhoda. Teh 54 narodov, ki sestavljajo zedinjene vlade, je pokazalo, da so bolj progresivni, kot je bilo pričakovati. Naši delegati, in britanski, žanjejo mnogo odobravanja vsakokrat kadar

se zavzamejo za osebne svobode, žel in v vseh takih slučajih nas tudi podpirajo do kraja. Toda kadar Rusi napadajo krivico kolonialnega sistema, diskriminacijo radi rase, ki vlada v nekaterih demokratičnih deželah, je večina vedno na njihovi strani.

Kaj sledi iz tega? Svetovno vodstvo ne more biti zgrajeno enostavno na temelju sile. Nikdo pa ne bo mogel iztrgati svetovnega vodstva iz rok tako močne sile kot je Amerika, ako bomo uporabljali svojo silo v prilog napredka in svobode. Ako se bomo vrnili k našim osnovnim načelom svobode in enakopravnosti, bomo naizbežno postali in ostali vodilni v vseh razpravah v zedinjenih narodih.

Delavci na Havajih izvojevali svojo prvo veliko zmago

Havajski otoki so ameriška poseščina, kjer se vedno vlada fevdalizem. V začetku decembra je Harry Bridges, predsednik unije pomorščakov CIO, ki se je točasno mudil na Havajih, po končanju stavke sladkornih delavcev izjavil, da "to znači začetek konca fevdalizma na Havajih".

Stavka sladkornih delavcev je trajala 77 dni. Zavojevanjih je bilo 28.000 delavcev, ki so organizirani v svoji uniji. Izvojevali so zmago s tem, da bodo prejeli 71c na uro, prej pa so prejeli 42c na uro, v nekaterih slučajih pa samo 25c na uro. Pogodba je obenem odpravila suženjski sistem.

Stavkarje je podpiral CIO in njegov politični odbor PAC, ki se je tudi vrgel v volilni boj za poraz reakcije dne 5. nov. Če tudi so republikanci ostali v večini, so delavski kandidati zmagali v 31 distriktih.

Kakor na Havajih, tako je v "modi" fevdalno tlačanstvo tudi na Filipinih, ki so, lani, dobili "politično neodvisnost", kajti ekonomsko so menda sedaj bolj zaslužni kot so bili pred proglasitvijo "neodvisnosti". Američani so danes na Filipinih bolj zasovraženi nego so bili pred tridesetimi leti.

Vojna zveza med Anglijo in Zedinjenimi državami

Javno jo je predlagal Winston Churchill v svojem govoru v Fultonu, Mo. Attlee mu je odgovoril, da nima rade, ako hodi po takih mislih v tuje dežele. In ob enem je pojasnil, da nima angleška vlada z njegovim govorom nobene zveze.

Nedavno pa je londonski komunistični dnevnik "Daily Worker" trdil, da se pogajanja za tako zvezo že dolgo vrše — seveda tajno.

To bržkone ni novica, kajti člani našega in angleškega generalnega štaba se dostikrat shajajo skupaj. Tako zvezo smo imeli že med vojno in anglo-ameriške vojne operacije so se čestokrat vršile pod istim poveljstvom.

V to vojno zvezo — ako so govorice o nji resnične, bi bila direktno vključena tudi Kanada.

Znanost je pot, na kateri iščemo relativno resnico s pomočjo objektivnih zakonov.

Tole mi ne gre v glavo?

Le kaj se voditelji ameriških delavskih unij ne zavedo, da brez delavske politične akcije ne bodo nikamor prišli, to mi nikakor ne gre v glavo!

PRIPOVEDNI DEL

BOGOMIR MAGAJNA:

PRAM IN SIVEC

(Dalje.)

Odločeno je bilo, da spim poleg Irene in Stanciča. Sele zdaj smo se zavedli, da je Irena v kralju. To je bila strašno nerodna stvar. Treba ji bo preskrbeti hlače kakšnega Italijana, sicer bo ponoči zmrznila. Nekaj tednov ji nisimo mogli dobiti hlače in je revica tudi pod odejo kar drgetala od mraza. Prav za prav smo drgetali vsi, toda ona se posebno. Stancič in jaz sva jo vzela medse, pa ni dosti pomagalo. Najhujši je tisti mraz, ki gre skozi veje iz zemlje navzgor in se ga nikakor ne moreš ubraniti. Vse kosti ti prevzame in včasih je tako hudo, da začneš kleti sebe in ves svet.

Prvi večer je Irena počenila na smrekove veje in kar naenkrat so ji začele po licih lesti debele solze. Spraševal sem jo, kaj ji manjka, kaj bi rada, a ni odgovarjala. Končno je vzkliknil Franc: "Ali ne veš, zakaj se smeri? Komaj je zlezla iz jajca, pa že misli, da se mora smeriti za fantom." — Kuhati je bilo težko. Skoraj vsako uro je krožilo kako letalo nad nami. Sele krog polnoči smo imeli mir in si spekli v žerjavi nekaj krompirja.

Pa tudi po polnoči skoraj ni bilo moč zaspiti. Grmenje min in bomb ni prenehalo niti za uro in se je vlekle vso noč. Ozračje se je treslo od grmenja. Ponoči se nam je zdelo, da je čisto blizu, komaj en kilometer ali dva, pa je bilo v resnici oddaljeno kakih šest kilometrov. Čudil sem se, da nas je komanda poslala prav v osrčje sovražnih čet. Nisem vedel, da je komanda sklepala, da bo ta kraj sovranski najprej zapustil zaradi zelo redkih naselij in da se bo sama pomaknila v hoste blizu nas. Verjetno obstreljujejo Nemci že tudi Knežje njive.

Vojko, ki je spal ob Bidovčevih, je po tistem kletel in kadar je grmenje naraslo, je vzkliknil porogljivo: "Rešite naše duše!" Na videz je bila naša postojanka kaj brezupna. Pretrganje so bile vse vezi z naselji, ki so bila polna Nemcev. Mi smo bili v globoki kotanji, gosto poraseni s smrekami, a že nekaj sto metrov od nas so se začele tiste vojaške ceste, ki so jih Italijani prepregli po vsem snežnem gorovju. Drdranje tankov in kamionov se je neprestano slišalo z njih.

Drugi dan smo vse, kar ni bilo neizogibno potrebnega, poskrili v naravnih bunkerjih, po špranjah med silnim skalovjem, ki je divje razrvano štrlelo proti nebu tam onkraj kotanje. Med tem orjaškim skalovjem je drvela navzdol skoraj prepredna strmina, ki smo jo sklenili uporabiti za umik kot edino možno pot. Nemogoče, da bi po tej strmini dospeli Nemci z motorizacijo.

Stopil sem na rob strmine in

Prama in Siveca smo hodili na-

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvenšči Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWNDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

pajat v več sto metrov oddaljeni kal. Tudi v njem je z blatom pomešana voda hitro usihala. Za pasmo smo se vrstili drug za drugim. Prišel sem na vrsto tudi jaz in vzel tudi Ireno s seboj. Sedla sva na jaso pod brezo v dolinici med orjaškimi čermi ter poslušala drdranje tankov pod nami in neprestano pokanje bomb. V Leskovi dolini so našli Nemci kupe italijanskih bomb "paradajzarce" in jih zdaj uničevali. Vmes so se slišali lajajoči glasovi njihovih krikov. Pram in Sivec sta se pasla, ko da je najlepši mir na svetu. S tiho otožnostjo sem se spomnil na svoja otroška pastirska leta. Od takrat je minilo kakih trideset let, doba čudna, prečudna — divje, nemirno življenje, polno neizmernih doživetij, neizmernega veselja, a še bolj neizmernega gorja, doba ljubezni in strasti, romanj, iskanj zmot in spoznanj, preganjanj in pohval, doba tisočih in tisočih obrazov, mrtvih in živih, romanja, romanja, romanja po pokrajinah in po dušah in po svoji duši, porogljivi nasmeški do življenja in skrajni brezup, pa zopet vere v nekaj, kar ima priti, kar bo dvignilo človeka na visoko stopnjo dostojnosti, v novo dobo, ki bdi nekje na obzorju, ko si bodo ljudje le bratje in sestre med seboj, polni veselja in polni sreče in brez skepe v svojih dušah, ko si bodo gradili nova svetišča umetnosti in znanja in bodo konec koncev postali srečni otroci tega planeta, ki je bil vedno in vedno prepojen s krvjo, a bo v daljni bodočnosti kot vrh srečnih ljudi. Mi pionirji bomo težko doživeli to srečo, kajti preveč nas motijo spomini, toda prišli bodo ljudje, za katere bodo spomini le še kot pravljica: Nekdo je živel strašni kralj, nekdo je živel strašni bog Kapital, nekdo so bili potoki polni krvi...

Strmel sem na Ireno, na to štirinajstletno dete, ki je mislilo, da je že odraslo dekle, v nje- nje tihe zamišljene rjave oči, na kostanjeve lase, ki so se ji spuščali v kodrih na ramena, na njeno bedno civilno obleko, vso pomazano z ilovico, ki je ne bilo mogoče očistiti. Postal sem sam "sentimentalen", kot bi imel petnajst let, in ji začel čarati pravljico o bodoči borbi, v kateri bo ona nosila baklo po sinjih dvoranah novega svetišča; tudi pravljico o novem Amoru in Psihi. Irena je strmelala name z velikimi rjavimi očmi, čisto predani in čisto zavzetimi. Mor- da se je čudila, kako je čuden ta zdravnik, o katerem ni vedela, da je kdaj pisal novele in povesti; ki je sedaj vse kosmat, ne obrat, zamazan od ilovice, s karabinko na rami; kako je čuden ta zdravnik, ki govori take prečudne stvari.

(Dalje prihodnjič.)

SPOMIN NA SOPROGA

Moon Run, Pa. — Kadar se človek naveže na nekoga nerazdružljivo, ga nikdar ne pozabi. Taka vez je bil moj soprog Mike, ki je preminul 5. januarja 1937.

Spominjam se ga ne le na ob- letnice temveč vsak dan. In tudi drugi, ki so ga poznali, ga imajo v spominu. — Jennie Jerala.

Pripis ur. — Pokojni Mike Jerala je bil človek, ki ga pogrešamo vsi v našem gibanju, ne samo Jennie. Kamor je prišel, je prinesel družnost in dobrohotnost. Agitiral je za našo stvar spretno in uspešno. Dne 5. januarja bo 10. obletnice njegove smrti, a je vsem, ki smo ga poznali, pred očmi kot da je še vedno živ.

KLUB ŠT. 175 JSZ BO NADALJEVAL

Moon Run, Pa. — Na letni seji našega kluba št. 175 JSZ smo sklenili, da je ta organizacija potrebna in zato bomo i v bodo- če delali skupno za naše ideje kakor doslej. Res nas ni mnogo, a kolikor nas je, se bomo pa to- liko bolj potrudili, da naše aktivnosti ne bodo zaostale.

Moj pokojni soprog Mike je bil zelo delaven za ta klub in za JSZ in bili so v njemu aktivni tudi drugi. S soprogom sva skupaj delala in ob spominu nanj me radosti, da lahko nadaljujem po svojih močeh njegovo delo.

Jennie Jerala.

SOVJETSKA VLADA je na konferenci združenih narodov v New Yorku nedavno znova zahtevala, da naj bo vprašanje Dardanel in njihna obramba izključno zadeva samo tistih dežel, ki meje na Črno morje, torej Turčije, Sovjetske unije, Bolgarije in Rumunije. Ampak Anglija ter Zed. države temu nasprotujejo, češ, da naj bo "kontrola" mednarodna. Turčija pod sedanjo vlado se je popolnoma oslonila na angleško ter ameriško vlado ter odbija vse sovjetske predloge glede Dardanel. Na sliki na levi je načelnik turške delegacije na zborovanju narodov Huseyin Ragip Baydur in na desni pa reprezentant republike Čile, dr. Felix Ntato Rai Rio, ko sta bila na posvetovanju. Slikana sta bila v New Yorku.

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbira ANNE BENIGER

John Krebel iz Clevelanda je spet poslal številno naročnino. In pa petak listu v podporo, ki ga je prispeval Leo Poljšak.

John Vitez, Barton, O., je po- slal članarino kluba JSZ ter za Prosvetno matico in pa \$1 v ti- skovni sklad, ki ga je prispeval Frank Mihelič, Blaine, O.

Frances Bartel, tajnica kluba št. 118 JSZ, Strabane, Pa., je za- eno z mesečnim poročilom o klubu poslala tudi znesek \$15.33 v tiskovni sklad Proletarca. To vsoto je nabrala na letni seji društva Postojnska jama št. 138 SNPJ. To je bilo 15. dec. Imena prispevalcev bodo v izkazu v številki Proletarca 8. januarja.

Anton Shular, Arma, Kans., je poslal članske prispevke za klub in omenja med drugim: "Prilagam tudi 50c v tiskovni sklad, ki jih je dal Paul Kumer iz Breezy Hilla. Z našim klub- om je menda enako kot z dru- gim... pa se bodo razmere kaj premenile na boljše, da bomo spet dobili kaj inspiracije iz spo- šnega delavskega gibanja v Ameriki."

John Shular, Arcadia, Kans., je poslal dve naročnini. Joseph Koršič, Detroit, Mich., 6 in ob- enem pravi v pismu med dru- gim, da bo društvo št. 121 SNPJ še ostalo v Prosvetni matici, v kateri je že od začetka.

Glede kolektanja poteklih na- ročnin pravi, da je to delo dokaj dovršil, a ima še nekaj potov. Naši ljudje v Detroitu so pač raztreseni vse križem širnega mesta.

Pravi tudi: "Škoda, da nima- mo še koledarja. Ljudje zelo sprašujejo zanj."

In pismo zaključuje z voščil- lom, ki so v običaju v praznikih. Enako jih voščimo mi njemu.

Se to je omeniti iz Koršiče- vega pisma: "V kratkem bom tudi opisal življenje in umiranje našega po- kreta v Detroitu."

"Odbornike je nam čezdalje težje dobiti, ako stari ne pre- vzamejo." Tako se glasi od po- vsod.

Zelo lepo pismo je nam po- slala Mimie Omahen iz sosed- njega Downers Grova. In ob- enem \$5 v tiskovni sklad. In želi, da dobi po novem letu v

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

3734 WEST 26th STREET

Tel. Crawford 2212

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

6:30 to 8:30 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.

Tel. Crawford 8446

If no answer — Call

Austin 5700

tem oziru posnemačev. Thanks, Mimi.

Luka Groser v Chicagu je ob- novil dve naročnini za prijate- lje v Nokomis, Ill.

John Potokar, John Smolaka, Martin Zeleznikar, Joseph Oblak in Frank Ivanšek v Chi- cagu in Cicero so obnovili na- ročnine. Victor Zupančič je pri- speval \$1 v tiskovni sklad.

Joseph Petrich, Helper, Utah, je poslal naročnino in pa 50c li- stu v podporo od Franka Kos- matina. Ob enem je naročil in plačal 11 izvodov koledarja.

Marko Peshel, Brooklyn, N. Y., je obnovil naročnino in pa poslal vsoto za koledar.

John Paulič, Gardena, Calif., je obnovil naročnino in prispe- val 50c v tiskovni sklad.

Frank Percich, East Helena, Mont., je poslal naročnino na list ter vsoto za 12 izvodov kole- darja.

Louis A. Ambrozich, ki je ži- vel v Chisholmu, Minn., sedaj pa je nekje v Californiji, ima v našem uradu pismo — bržkone važno, pa ga bi mu radi poslali ako nam sporoči svoj sedanji naslov.

Po pet in več izvodov kole- darja so naročili:

Frank Laurich, Burgettstown, Pa., J. H. Krzisnik, Kemmerer, Wyo., Anton Taskar, Helper, Utah, Amalia Oblak, Elizabeth, N. J., Louise Zupancic, Walsen- burg, Colo., John Malovrh, Den- ver, Colo., Anton Potočnik, Che- rookee, Kansas, Joseph Petrich, Helper, Utah, Frank Iliersch, Virden, Ill., K. Erznöžnik, Red Lodge, Mont., in Mary Stroj, Indianapolis, Ind.

OBČNI ZBOR SLOV. DELAVSKEGA CENTRA

Chicago, Ill. — Občni zbor del- ničarjev Slovenskega delavske- ga centra se bo vršil peti petek v januarju, to je 31. januarja, ali zadnji dan v mesecu.

Vsem delničarjem je poslal obvestilo tajnik John Rak, za- eno pa je priredil kot običajni tudi finančno poročilo o poslo- vanju v letu 1946.

Občni zbor se bo vršil v Cent- ru.

Tisti delničarji, ki se ga ne bodo mogli udeležiti, so upravi- čeni poslati namestnike in jim naročiti, da naj povedo, kakšne nasvete imajo.

Ker predsedki niso zidani na razumu, jih je z logiko nemo- goče uničiti. — Tyron Edwards.

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

Prosvetna matice zap. Pennsylvanije

Zapisnik seje društev Pro- svetne matice in klubov JSZ v zap. Penni. vršče se v nedeljo 27. oktobra 1946 v dvorani dru- štva 295 SNPJ v Bridgeville, Pa.

Br. John Terčelj odpre sejo takoj po zaključku zborovanja Federacije društev SNPJ v zap. Penni ob 2:30 pop. Za predsed- nika je imenovan br. Frank Au- gutin in za zapisnikarja pa An- ton Rednak.

Zastopana so sledeča društva: Od SNPJ 6, 33, 88, 89, 106, 118, 138, 141, 166, 295, 300, 319, 419, 426, 427 in 586. Samostojno dru- štvo Moon Run zastopa Frank Aubel. Dramski klub "Soča" (Strabane) zastopata br. John Zigmán in Joe Zupančič. Soc. klub 118 (Strabane) zastopata br. John Koklič in John Terčelj. Soc. klub 175 Moon Run) zas- topata Urban Olevan in ses. Jen- nie Jerala. Skupno je navzočih 46 zastopnikov. Navzoč je tudi s. Frank Barbič iz Clevelanda, Ohio.

Zapisnik prejšnje seje je bil sprejet s popravkom, da je bilo na zadnji seji PM zastopano dr. 138 (Strabane).

Br. tajnik Jakob Ambrozich naznani, da je v blagajni \$43.48, kar se vzame naznanje. Br. Am- brozič tudi poroča, da je poslal \$5 družini pok. Jos. Snoja na- mesto cvetic, kar se odobri; zbornica pa vstane v zadnji po- zdrav pok. Jos. Snoju.

Poročila zastopnikov: Kar se tiče zastopnikov dr. SNPJ, ni- majo nič posebnega za poročati, kot da se strinjajo s PM in so bili največ aktivni v SANSu in za otroško bolnico v Sloveniji. Za soc. klub 118 (Strabane) po- roča br. John Terčelj. Dali so \$100 za bolnico, isto tako so čla- ni kluba aktivni pri drugih dru- štvih za napredne stvari. Imajo sedaj 15 dobrih članov. Istotako poroča za dramski klub "Soča" br. John Zigmán. — Kot organi- zator klubov JSZ, PM govori s. John Terčelj, rekoč: Da je PM potrebna, posebno še, kar se tiče literature. To se je izkazalo zlasti med zadnjo vojno. PM je

bila edina ustanova, katera je izdajala knjige, kakor tudi Ame- riški družinski koledar, in je to- rej dolžnost vseh naprednih društev, klubov in organizacij, da še vnaprej podpirajo to usta- novo in ob enem pridobijo še druga društva na pristop.

Daljši govor tudi napravi br. Mike Pleše iz Pittsburgha, Pa. Govori posebno o prihajajočih volitvah in se vprašuje "kam se- daj?" Nimamo delavske stran- ke, kar se pa tiče demokratske stranke pa gre sedaj isto pot kot republikanska. Ampak prišel bo čas, ko se bo delavski razred prebudil in izvolil v urade ljudi iz svojih vrst. — Govorijo tudi br. Anton Cipič in Frank Bar- bič iz Clevelanda.

Volitve: Za organizatorja je bil soglasno izvoljen br. John Terčelj in za tajnika pa br. Ja- kob Ambrozich.

Kar se pa tiče prihodnje seje PM se prepusti to br. Terčelju in Ambroziju. Kod običajno, se tudi na tej seji ni pozabilo Pro- letarca in se je nabralo med za- stopniki \$31. v njegov tiskovni sklad.

S tem je bilo delo konference končano, nakar br. Avgustin za- ključil sejo ob 4. pop.

Anton Rednak, zapisnikar, 1646 Grandview Ave., N. Brad- dock, Pa.

Irski izseljenci

imajo neprilike

Iz Dublina, glavnega mesta Irske, naznanjajo, da čaka na odhod v Ameriko 8,000 Ircev o- bojega spola zato, ker nima ame- riški konzul dovolj nameščen- cev, da bi uredili potniške liste, katere jim je izdala vlada. Kon- zul pravi, da ne more izpolniti več kot 100 potnih listov na me- sec s sedanji močmi. Ako bo šlo tako naprej, bo vzelo celih sedem let, predno bo vseh osem tisoč Ircev in Irk prišlo na vr- sto za potovanje v Ameriko. Ir- ska kvota znaša 17,000 prise- ljencev v Združene države letno, prosilcev pa je veliko manj.

POPRAVEK

V zadnjem izkazu prispevkov za otroško bolnico je bila pri na- šem prispevku pomota. Glasilo se je: John Borse daroval \$3. Pravilno bi se moralo glasila \$8. Izkaz nam je poslal SANSov urad, tiskovne pomote se dogo- de in upamo, da nam jo bo John Borse oprostil.

Resnica živi v kleti; zmota sedi na pragu. — Austin O'Mal- ley.

Seznam priredb slovenskih organi- zacij v Chicagu

Organizacije v Chicagu in oko- lic, ki žele imeti svoje priredbe označene v tem seznamu, naj nam sporoče podatke, enako tudi po- pravke (v slučaju pomot.)

Pioneer št. 559 SNPJ, slavnost in banket v počast članom veteranom v soboto 11. januarja v Lawndale Masonic templu, 23rd & S. Millard Avenue.

Podružnica SANSa št. 2 priredi veselic v soboto 18. januarja 1947, v Aldine Hall, 911 Armitage Ave. "Nada" št. 102 SNJ, Veselica v soboto 29. feb. v dvorani SNPJ.

Slavija št. 1 SNPJ, Veselica v so- boto 15. feb. v dvorani SNPJ.

Kegljska tekma SNPJ in zaba- va 26.-27. aprila 1947. Zabava 27. aprila v dvorani Sokola Havliček Tyrš. Kegljska tekma 28. aprila v Cascade Center Alleys, W. Cermak Road.

SANS. Čikaške podružnice San- sa bodo imele priredbo v nedeljo 5. maja v dvorani SNPJ.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street

CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CANAL 7172-7173

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

KOLONIJALNIH IMPERIJEV PO SVETU JE KONEC, DASI SE ŠE VZDRŽUJEJO

Napisal za ONA Owen Lattimore

Predstavnik Nizozemske v Washingtonu so zelo previdni v ocenjevanju sporazuma. Kateri ga je sklenila nizozemska vlada z indonezijskimi nacionalisti. Nizozemci ne bodo na dan in le omenjajo, da je dogovor plod naporov pametnih in dalekovidnih nizozemskih konservativcev, ki so storili vse kar so le mogli, da preprečijo razpad nizozemskega carstva, pred vsem pa da preprečijo to, da bi ljudstvo prešlo v roke "ekstremistov".

V zvezi s tem je izredno zanimiv komentar, katerega je angleški cenzor zdaj, ko so britanske čete zapustile Javo in druge nizozemske otoke, odobril, namreč, da so bile poslani angleške čete v Indonezijo pred vsem v cilju, da podpro kolonialno strukturo nizozemskega carstva, ki se je bila začela podirati po razsulu japonske administracije. Angleži so nam zdaj tudi povedali, da so utrpeli precej izgub za časa svoje intervencije — približno 600 ubitih in isto število so imeli dezerterjev.

Ta podrobnost je velike važnosti. Ne bomo pretiravali, ako trdimo, da je najvažnejša vest za kolonialne države, po sličnih poročilih iz Indije, da so muslimani in drugi Indijci združili v poteku upora indijske mornarice začetkom tega leta.

Varnost vsake kolonialne države temelji v bistvu vedno le na tem, da mora imeti kolonialna sila možnost, da nabere med svojimi kolonialnimi podaniki vojaštvo, ki je zanesljivo in pripravljeno držati ostalo kolonialno prebivalstvo ob tla. Nekaj malega evropskih čet je seveda potrebno — tem pripada naloga, da preprečijo revoluto kolonialnih čet. Toda dežela, ki bi hotela držati svoje kolonije izključno z evropskimi vojniki, bi kmalu spoznala, da je taka stráža predraga.

Iz tega pa tudi sledi, da je ni resnejše krize za kolonialno posest kot ona, kadar začno vojaki nabrati med domačin prebivalstvom prehajati na drugo stran. Nacionalistični pokreti v kolonijah so šele tedaj zares nevarni za vladajočo državo, kadar postanejo tako močni, da potegnejo za seboj tudi dober del vojaštva nabranega med domačini. Kolonialna carstva torej nikdar ne morejo uspevati brez politike "deli in vladaj". V vsaki koloniji je neobhodno potrebno vzdrževati neslogo med domačin narodom, tako da je prva skupina pripravljena v slučaju upora streljati na drugo, in obratno.

Cim se pojavi pokret, ki je dovolj silen, da ozdravi te notranje spore, je tuja oblast obsojena.

Britansko in nizozemsko kolonialno carstvo sta oba pod silnim pritiskom domačin nacionalnih pokretov, ki so tako silni, da se je bati, da bodo sposobni igrati to veliko politično vlogo. Francoska pozicija v Indokini je nekoliko drugačna, toda tudi tam se drže le s silo, katero jim daje Francija iz Evrope — in sredstva, ki prihajajo od tam, so od dneva do dneva manjša.

Poglaviti problem je seveda angleški. Položaj v Indiji je tako napet, da so Britanci prisiljeni držati tam izredno močne evropske čete — kar pomeni veliko finančno breme. Istočasno pa so poslali neobičajno številne od-

delke indijskih čet v druge dežele — v Sredozemlje, na Grško in celo na Japonsko.

Tu, v tem nenaravnem položaju razdelitve britanskih vojaških sil, je iskati Bevinovo obotavljanje napram sovjetskemu predlogu, da se napravi popis vojaških sil nastanjenih v tujih deželah. Ne le število različnih britanskih vojakov, temveč tudi porazdelitev posameznih enot je stvar, ki bi utegnla presenetiti svetovno javnost.

A čemu postajajo kolonialne čete čedalje manj zanesljive? Brez dvoma bo res, da je vpleten v to komunizem — toda nikakor ne ruski komunizem. Ako bi na primer Nizozemci hoteli obdolžiti Ruse, da so krivi njihovi težavi v Indoneziji, bi se le osmešili, kajti jasno je, da je bil nacionalistični pokret v Indoneziji popolnoma izoliran od Rusije že dolgo časa. Radi tega govore Nizozemci vedno o nekih "ekstremistih".

Odgovor na to vprašanje je seveda vzgled kitajskih komunistov, ki so pokazali svetu, da se najrazličnejše politične struje v zaostalih deželah morejo in morajo združiti v svrhu skupnega programa.

Lewis in premogarska unija

Pittsburgh, Pa. — V istem trenutku, ko je John Lewis napovedal zadnjo premogarsko stavko, je organizirano delavstvo pozdravilo in takoj moraino podprlo premogarje v borbi za krajši delovni teden, kajti je čutilo, da bo premogarska stavka imela dobre in pozitivne koristi za vse delovno ljudstvo.

Glavni vzrok, da niso premogarji zmagali v stavki, je Lewis in neki drugi voditelji na vrhu ADF. Lewis je namreč hotel dobiti stavko sam, da bi v očeh javnega mnenja dobil izgubljen slavo. Dejstvo je namreč, da so lastniki premogorov tudi čvrsto organizirani, da imajo na svoji strani propagandna sredstva in — kar je še najhujše, ves vladni aparat. Proti taki sili reakcije je treba postaviti vso moč organiziranega delavstva. CIO in ADF. Do tega pa ni prišlo, ker Lewis noče deliti kredita za zmago.

Lewis ni iskal svojih zaveznikov in prijateljev med delavstvom, toda med kapitalisti in republikanski reakciji ni tudi dobil prav ničesar za glasove majnerjev. Ko je Lewis videl, da so ga spet potegnili za nos in pozabili na obljube, je kratkoma prekrical stavko rajši kot pa postavil zahteve majnerjev nad njegove osebne spletke.

Lewis je kapituliral še predno je poklical prvo rezervo v akcijo. Najbolj značilno je, da je Lewis kapituliral še predno bi delavstvo dalo odgovor na poziv Philip Murrayja in CIO. Murrayjev poziv je bil zelo važen in edino pravilen, da je pozval v borbo premogarjev tudi vse ostalo delavstvo, na združeno akcijo proti republikanski večini v kongresu in korporaciji, ki imajo v načrtu razbiti unije in postaviti delavstvo na položaj pod Hooverjem.

Zadnja premogarska stavka je za ameriško delavstvo dragocena nauk. Prvo, kar mora spo-

znati je, da se ne sme zanašati na drobne kap. družbe, še manj pa na politikarje starega kova, ampak samo na svoje lastne sile, na združeno akcijo v stavkah in prirediti z neodvisno politično stranko. To mora veljati tudi za slovenske delavce, kajti mi smo sestavni del ameriškega delavskega razreda in lahko veliko vplivamo na Greena in ADF, da sodelujejo s CIO, zlasti pa da se podre in oživotvori priporočilo, katero je dal Philip Murray, to je za združeno akcijo proti nakanam reakcije v kongresu, kjer nam preti največja nevarnost.

Zahteve in taktika CIO

Sreča za ameriško delavstvo je, da je CIO gibanje bolj praktično, da se vsaj nekateri voditelji tega mladega toda močnega gibanja vsaj nekaj naučili iz burne zgodovine, pa odklanjajo slepo pokorščino kapitalizmu in vebiznisu ter reakciji.

CIO unije in voditelji se zavedajo, da je ves življenski standard sedaj resno ogrožen, da ga je mogoče ohraniti samo z dosledno borbo in zvišvanju mezd za najmanj 25%. Toda to ne bo padlo iz zraka kot sneg ali dež; za to je treba imeti načrt in strategijo, sploh je treba poklicati v boj vse naše zaveznike kot srednji sloj in male trgovce, katerih obstanek je tudi odvisen od našega skupnega uspeha. Ena stvar je gotova: ali bomo skupaj zmagali, ali pa skupaj poraženi.

Borba za protekcijo življenjskega standarda bodi ostra in morda tudi dolga. To vedo tudi korporacije, ki so se prepirale, da se CIO unije ne šaljijo, kadar se podajo na stavke. CIO unije vodijo skupno kampanjo v je-k-larski, avni in električni industriji. Upanje prevladuje, da bodo zmagali morda brez daljših stavek, ker kampanje in načrt iste stremi za tem. Toda če pride do stavek, moramo biti pripravljeni nanje, kajti ena stvar nam mora biti jasna kot beli dan, da mogoče družbe in monopolisti, ki sedaj skoro popolnoma narekujejo vladi, ne bodo dali ničesar brez boja.

Počasi, toda sigurno je pričelo spoznavati, da mora preiti iz mrtvice v ofenzivo, da mora posnemati v borbi svoje evropske brate in njihovo militantnost, da je enotnost potrebna ne samo za stavke ampak tudi za očiuvanje tega, kar se v Ameriki naziva demokracija, drugače nam bo vsem nekega dne zapel nad glavami fašistični bič.

George Witkovich.

O PISMU IZ STAREGA KRAJA IN NEKAJ O DRUGEM

Strongsville, Ohio. — Poslali ste mi obvestilo, da mi je naročnina potekla, pa jo ob tej priliki radevolje ponovim.

Ob enem naročam dva izvoda koledarja. Enega pošljite meni, drugega bratu Jožetu v Smartno. St. Vid pri Ljubljani. Kar ostane od poslanih vsote, naj gre listu v podporo.

V nemški invaziji v Slovenijo so brata odpeljali gestapovci v Smartno. Zapriši so jetnike v šolo dve uri. Usta so jim zamašili s slamo, da jim ni bilo mogoče dati glasu.

Te vrste jetnike so gestapovci nato stlačili v takozvane škofove zavode v St. Vidu nad Ljubljano. Od tam so jih prepeljali v koncentracijske kempe v vse kraje pod nemško kontrolo. Ene na jug, druge na sever.

Njega so vrgli v neko jetnišnico v Škofji Loki. Klet, kamor so ga potisnili, je bila brez oken. Dve leti so ga imeli zaprtega v nji. Svežega zraka so mu le tu pa tam kaj pustili notri. Tako je v tem stanju težko obolel. Ker ni bil več nevaren, so ga izpustili.

Vzletemu pa se tudi tam ni so še vsi ljudje spametovali. Nekateri še vedno delujejo za prejšnje, predvojne razmere. To so potuhnjenci. Eden izmed njih je pisal neki naši rojakini v Cleveland, da župnik potrebuje plaše in pa da cerkveno bandero za procesije je že v stanju razpadanja. Bo treba nekaj ameriških stotakov, je rekel "go-spod", da se župnija spet postavi na noge.

Tako me je vprašala za \$10. čes, toliko za svojo čaro vendar lahko zmores. In daš. A dal sem ji le pomilovalen nasmeh.

Z mojega rojstnega kraja sem prejel planinke — spomin na planine. Ako veste, kje je Ga-

COLA DRAGICEVA

je tajnica domovinske fronte v Bolgariji. Pri nedavnih volitvah v parlament je ta fronta zmagala. Američani in Angleži so podpirali opozicijo proti nji.

melenje, ali ako ste od tam doma, poznate tiste planine.

Ta naš kraj se je med vojno dobro držal. Vsi v njemu so bili partizani. Le eden je bil z okupatorji, toda ni bil pravi domačin. Zato so se ga ljudje izogibali, ker mu niso zaupali. Bali so se ga — češ, morda je ova-duh. Partizani so ga preiskovali in ga nato poslali v krtovo deželo. S tem so se znebili ene nevarnosti.

V borbi je bilo ubitih pet Tinetovih. Miha se spominjam še kot majhnega dečka, in pa Pavlova Tineta, dveh zetov in Jakovega Pavla. Ko sem jaz zapustil stari kraj, trije izmed njih še niso bili rojeni.

Sedaj me mika, da bi šel tja pogledat, kaj in kako. Morda se to zgodi na pomlad, ako mi bo uspelo.

Naročnikom srečno novo leto!

Louis Kosmich.

Črnomorske ožine

Med Sovjetsko unijo in Turčijo je ves čas od početka minule vojne spor radi Dardanel, ki Rusiji zapirajo pod turško komando pot iz Črnega morja v Sredozemlje.

S Turčijo držita v tem oziru ameriška in angleška vlada.

Ljubljanski "Kmečki glas" piše o tem:

V čem je važnost črnomorskih ožin, tistega ozkega morskega preliva, ki veže Črno morje v Sredozemskim morjem? Te ožine so edina pot velike Sovjetske zveze na topla morja, njena najbolj važna pomorska pot in zveza z ostalim svetom. Te ožine so pa v rokah Turčije. In s Turčijo Sovjetska zveza nima najboljših izkušenj. Ze v tretje so v zadnji svetovni vojni priplule v Črno morje sovražne ladje. Nemške vojne ladje so brez težke in z vednostjo turške vlade plule v Črno morje in napadale sovjetska pristanišča. Vrh tega je Sovjetska zveza odkrila pri Nemcih dokumente, ki so neizpodbitno dokazali, da se je Turčija pogajala z Nemčijo za razdelitev sovjetske zemlje. Zato ni čuda, da Sovjetska zveza ne zaupa Turčiji ožin in predlaga skupno obrambo.

V tem smislu je bila napisana tudi druga sovjetska nota, toda v Londonu in v Washingtonu so Ankari namignili, naj se ne poda. Moskva je vsled tega odnehala, ampak ne trajno. Išče le boljše prilike, da bo na Turčijo znova pritisnila.

Angleži in Amerikanci se nad to upravičeno zahtevo svetovnih razburjajo, bojijo se za neodvisnost Turčije! Seveda je tak strah na mestu samo, če je kaka druga država v vprašanju. Da držijo Angleži egipčanski Suez v svojih rokah, Amerikanci pa nesheta oporišča po najrazličnejših neodvisnih državah — je pa po njihovem, mišljenju popolnoma v redu.

Pišite po novo knjigo "Slovensko-ameriška kuharica" v Proletarčevu knjigarno. Cena \$5.00. Naročite si jo še danes.

**BUY YOUR
EXTRA
SAVINGS
BONDS
NOW**

SECURITY

PROTECT YOUR FUTURE

ČEMU NAŠA VLADA HOČE NEMČIJO OBNOVITI TAKO KAKOR JE BILA?

Sporazum vnanjih ministrov, da se snidejo v Moskvi in odločijo, kaj naj bo z Nemčijo. Namreč tak je sporazum vnanjih ministrov velike četvice. Drugi ne štejejo.

Jasno je, da je Nemčija centralna točka evropskega kontinenta. To je, veliko bolj centralna kakor pa Francija. Vsa evropska ekonomija je že dolga desetletja osredotočena na nemško industrijo, na njen izvoz in uvoz.

In še vsaka Nemčija je bila militaristična, agresivna in zavojevalna.

Kakšno Nemčijo hočejo Zed. države v bodoče?

Francija se boji, da tako, kakršna je bila, predno smo se podali z njo v prvo in potem v drugo svetovno vojno.

To si razni evropski državniki razlagajo tako, da mi hočemo Nemčijo močno v protitež zoper Sovjetsko unijo.

Casnikar Malcolm Hobbs, ki piše za časniško agencijo ONA, meni, da je naša vnanja politika z ozirom na Nemčijo zgrešena in da bomo koncem konca odabili od nas simpatije vseh narodov. Njegov članek se glasi:

Zdaj, ko je odločeno, da se bodo začele meseca marca v Moskvi razprave o miru z Nemčijo, je zavladalo veliko zanimanje za uspehe in razvoj naše politike v Nemčiji. Polidrog leto je bila Nemčija pod oblastjo zavzeznih okupacijskih čet, ameriških, ruskih, britanskih in francoskih. Ocena svetovne javnosti o uspehih postopanja teh posameznih vevleš bi imela nedvomno velik vpliv na bodočo orijentacijo Evrope.

Kar se tiče ameriške politike, je treba priznati žalostno dejstvo, da so naše vojaške oblasti sicer vsaj do neke mere zadovoljne z doseženimi uspehi, a da dežele, ki so trpele pod nemško agresijo, te uspehe le s strahom in zgražanjem opazujejo.

Skoro vsi evropski člani zedinjenih narodov so bili žrtve nacizma. To dejstvo utegne imeti ogromne posledice na povojni mednarodni politični razvoj.

Ako upoštevamo le določbe potsdamskega sporazuma, katerega cilj je bila ustanovitev demokracije in miroljubne Nemčije, je naša politika v Nemčiji le neizmeren, ogromen polom. Dogajanje, ki je vodilo do tega, je bilo počasno in je šlo to svojo pot navzlec neoporočenemu dejstvu, da je bilo med našimi najvišjimi uradniki v Nemčiji več osebnosti, ki so bile zares pripravljene, nastopiti z neizprosnostjo strogo proti nacizmu. Tu se je zgodil eden onih slučajev, v katerih dobri ljudje ne delajo dobroga.

Ameriška politika se je izjavila v treh bistveno važnih zadevah: denacifikacija ni bila učinkovito izvedena, demilitarizacija je nezadostna, in dekarte-lizacija nepopolna.

Začetek programa denacifikacije je bil hraber, a se je kmalu skrhla, dokler nismo priznali svojega neuspeha in zadeve prepustili Nemcem samim. Istočasno smo dali Nemcem nekaj političnih pravic, kar pa je imelo posledice, da so volitve privedle na krmilo naciste.

Nemške industrialce smo bodisi iz kratkovidnosti ali pa namerno črtali iz seznama vojnih zločincev, četudi je dokazano, da so oni ustvarili in podpirali nacizem. Obljuba, katero smo dali v Potsdamu, da bomo iztrebili vsa nemška imetja v ino-zemstvu, je ostala prazna, tako da bo imel bodoči rajh zopet na razpolago velika sredstva, kadar bo obnovljen. A povrh tega smo se lotili še izredno nevarne naloge, da obnovimo nemško industrijo.

Ta politika obnavljanja nemške industrijske sile v osrčju Evrope, jamči za to, da bo obnovljena tudi vojaška sila Nemčije.

Akp torej upoštevamo Potsdam in naše obljube tekem vojne, je jasno, da je doživela naša zunanja politika v Nemčiji popoln polom. Toda uradni krogi v Washingtonu, posebno nekateri vojaški krogi smatrajo, da ni bila brezuspešna — to pa je le mogoče, ako so ti krogi zavr-gli merilo, ki je bilo sprejeto v Potsdamu, in na mesto tega merila postavili nekaj drugega. Z drugimi besedami, ameriška politika v Nemčiji je bila uspešna le tedaj, ako je bil naš namen,

HELP WANTED

GIRLS - WOMEN

A steady job. — Gum Wrapping Machine Operators. Experienced or inexperienced. — 86c an hour to start with advancement.

Phone MRS. ALCOE

Gum Wrapping Machine SUPERIOR 4322

MEN

EXPERIENCED PACKERS

Good Opportunity with Reliable Firm. — 40 Hour Week. Good Working Conditions. Good Starting wage.

APPLY IMMEDIATELY

B. F. GOODRICH
333 W. LAKE STREET
See Mr. FRAVEL or Mr. ANSON

STOP SHOPPING AND START WORKING

Manbee Equipment Co. NEEDS

Assistant Bookkeeper

secure your future now; excellent opportunity, good working conditions; free insurance and hospitalization benefits. — Attractive salary. Apply now

3517 WEST MADISON STREET

Sheet Metal Workers and Grinders

Experience not necessary. Steady Work — Good Pay. Time and one-half for over 40 hrs.

Art Metal Products
514 SOUTH GREEN STREET
MON 2726

GIRLS WANTED TYPISTS and CLERKS (Large Loop Office)

5 Day Week — Paid Vacations. Excellent Working Conditions. See E. J. MUTH

DUN & BRADSTREET, INC.
300 WEST ADAMS

MEN ONE POT WASHER MAN FOR INCINERATOR

LIGHT JANITOR WORK. LIGHT STEADY WORK.

TAM-O-SHANTER
Phone NILES 9500
JACK HAYES

WANTED Sprayer & Finisher

For Parchment Lampshades, Figures and small Furniture. Good wages — Steady work. Call in person

W. E. FAGER STUDIO
56 West Huron Street

JANITOR Steady Job — Good Pay

Apply after 2 P. M. WINDY CITY BOWLING ALLEY 2101 Cicero Avenue (Mr. Haycock.)

GIRL For Clerical Work — Experienced typist, 5 day week, 8:30-5. Paid for overtime. Good salary. Chance for advancement. CALL YAR. 2213 Mr. O. SULLIVAN

NO EXPERIENCE NECESSARY (Urgently Needed)

Boiler Makers & Helpers (For Boiler Shop)

Day and Night Shifts 50 Hours per Week. Apply after 8 A. M.

MILWAUKEE RELIANCE BOILER WORKS 2784 NORTH 32ND STREET

MEN & WOMEN

Experienced and Beginners. PACKING & INSPECTION. Good Starting Salary.

Enamelers & Japanners 3022 NORTH ROCKWELL

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

KAKO JE FRANC GABROVŠEK GOSPODARIL PRI ZADRUŽNI ZVEZI?

II.
Lisjak je prišel iz luknje. Sicer se izgovarja, da so v prvem članku pod tem naslovom navedene informacije in potem vmesni komentar navadna izmišljotina SANSovega tajnika, vendar pa ni zanikal istinitosti svojih pisem, ki so bila dobesedno objavljena in v katerih je dajal prizadetim tajnikom zadrugnih hranilnic in posojilnic navodila in nasvete, kako bi se njihove "nerednosti" in poneverbe ljudskega denarja pred javnostjo in pred državnimi oblastmi prikriale. To je storil le zaradi tega, da bi se ugled in pošteno ime prizadetih duhovnikov ne obešalo na veliki zvon, kar bi po njegovem mnenju nobenemu ne koristilo, zadrugništvu pa bi škodilo. Po njegovem imajo tudi nepoštenjaki ugled in dobro ime in da ta dva ohrani, je tvegal svoj lastni ugled in pozicijo kot ravnatelj Zadrugne zveze.

Da se bo, pa naša slovenska javnost v Ameriki še nekoliko bolj seznanila s tem "požrtvovanim" delovanjem gosp. Gabrovška in da dokazemo, da ti članki niso naperjeni proti duhovščini, kot trdi bivši ravnatelj Zadrugne zveze, temveč le proti onim, ki so kot zupniki ljudskega denarja gospodarili z njim nepošteno z vednostjo in pod zaščito, bomo razpravljali še o nekaterih slučajih. Naj se grehi izpovedi in izpoved izvede pred javnim mikrofonom, da se bo narod še bolj informiral, zakaj se Gabrovšek in njegova družba toliko zaganja ob novo Jugoslavijo, ki je njegove manipulacije razkrinkala.

Zadeva župnika Oblaka na Bledu

Imeli smo že opraviti z zadevami župnika Bajca, dekana Gnidočca in dekana Kurenta. Oglejmo si sedaj slučaj župnika Oblaka, ki je vladal in vedril na Bledu. Računski pregledovalec Ignacij Tirs je poslal ravnateljstvu Zadrugne zveze v Ljubljani sledeče poročilo z dne 8. julija 1932 o ugotovitvah med revizijo, ki jo je vršil pri Hranilnici in posojilnici za blejski kot. Poročilo se glasi:

"P. n. Zadrugna zveza v Ljubljani. Poslovanje g. Oblaka v zadnjih dveh letih ga postavlja v najslabšo luč. Neverjetno je, kakšne pojme ima gospod o tuji lastnini. Pri tekočih računih je v svojo korist oškodoval zadrugo za nad 32.000 din., cerkev pa za nad 19.000 din., torej skupaj za nad 51.000 din. Pri hranilnih vlogah (samo v petih primerih) za nad 24.000 din., koliko pa je še vlog, pri katerih je manipuliral! Nekaj je pa posebno pretekanih stvari pri obrestih z banko in pri posojilih. Da bi pokrili svoje obresti, je pa drugim vlagateljem manj obrestih zaračunal... Njegove izjave pa so povprek neverodostojne. Toliko v pojasnilo. Prihodnji teden bo vse delo gotovo končano. Udani Ignacij Tirs, l. r."

To poročilo se je nanašalo šele na začetne revizorjeve ugotovitve. Kasnejše poročilo tega nadzornika obsega 28 tipkanih strani, v katerih se v preprostih besedah opisuje delovanje tega "dušnega pastirja", enega izmed drugih sličnih primerov, kaj in

kako so ti ljudje v stari domovini delali, kakšni so bili v resnici in kakšni so se kazali in se še kažejo narodu. Ljudstvo jim je moralo zato, da so svoje umazano gospodarstvo obdržali, z izrabljanjem vere in cerkve, služiti v raznih izdajalskih organizacijah proti pravici in proti ljudstvu.

Župnik Oblak je takoj ob prihodu revizorja protestiral proti pregledovanju knjig za več let nazaj in se izgovarjal, da je z denarjem podpiral razne dijake (in sorodnike, kar pa ni povedal), da si je s svojim poslovanjem prislužil najmanj 170.000 din., da je zaradi posojilnice izgubil vid ter da mu revizor jemlje med ljudstvom ugled, kar mu bo škodilo dušno-pastirsko delovanje. Ko pa ti argumenti niso držali, je zaupal, da je bilo šest vlog last njegovih ljudi; po šestih dneh je odpovedal 14 vlog in 8 tekočih računov. Iz tega je bilo revizorju razvidno, da mu je župnik takoj v začetku dajal napačne informacije o vlogah. V sled tega je moral revizor pregledati tudi stare hranilne knjige, da je ugotovil, kdo je dvigal denar. Med štirimi manjkajočimi knjigami so bile vloge Marije Oblakove, Antona Padovana, Janeza Jenkota iz Dobrine. Pregledovanje je dokazalo, da je župnik sam razpolagal s temi vlogami. Obresti za svoje vloge je računal in pripisoval sam, za druge pa so računali njegovi nečaki. Preveč je za sebe naračunal obresti za 37.775,64 din., strankam pa je premalo zaračunal na obrestih 4.392,26. Ta vodja zadrugne hranilnice in posojilnice je imel v svoji posesti 11 hranilnih knjig in vsota, s katero je razpolagal je po prepričanju revizorja znašala 1.200.000 dinarjev. V letu 1930 je poizkusil izenačiti preveč sebi prepisanih obrestih z odtegotovanjem obrestih drugim vlagateljem.

O vsem tem početju tega načelnika hranilnice na Bledu je bilo ravnatelj Gabrovškemu uradno poročilo leta 1932. Toda ker cerkvena kanonska postava določa, da se sodnijsko ne more postopati proti kakemu duhovniku na civilnem sodišču brez škofovega privoljenja (cerkvena postava je tudi v slučaju goljufije ali zločina višja nad državno!), je župnik Oblak samo podpisal knezoškofskemu ordinariatu ljubljanske škofije izjavo, v kateri je priznal 11 različnih prestopkov in je za vse svoje izkoriščanje ljudske imovine bil pripravljen odstopiti svojo plačo za 10 let v znesku 56.700 din., kar vključuje tudi najemnino lokala v župnišču ter se je zavzel, da bo kot član načelstva zadrugne se strogo ravnal po zakonih, pravilih in navodilih zadrugne in Zadrugne zveze.

Na ta način se je goljufija in nepoštenost napram ljudem izven cerkvene postave "kaznovala" po kanonu. In to je eden izmed razlogov, zakaj je nova Jugoslavija ločila cerkev od države. Pregledovalec teh arhivov ugotavlja, da je "te ljudi ščitila državna in cerkvena oblast, kajti nobenega primera ne poznam, da bi kdorkoli od njih samo enkrat odgovarjal pred javnostjo

za svoje v lastno korist, toda na škodo ljudstva izvršene goljufije."

Zgube pri hranilnici v Žužemberku milijon in četrt dinarjev
V zadevi dekana in župnika Karla Gnidočca iz Žužemberka smo prej slišali le en primer. Revizor je spisal svoje celotno poročilo dne 30. septembra 1933 in ugotavlja, da je znesek izgub znašal Din. 1.289.837. Med drugim pravi, da je "glavni krivec nerodnega poslovanja pri tej drugi dekan g. Karel Gnidočec, kot duševni vodja vsega poslovanja in odločujoč činitelj pri sestavi računskih zaključkov, v kolikor jih ni sam sestavljal."

"Konstatiram, da je bilo poslovanje neodpustljivo malomarno in da se je z denarjem ravnalo kakor s smetmi." Po zaslišanju odbornikov je ugotovil, da so ljudje vezani na poštenost tistega, ki jim poslovanje vrši in račune sestavlja, ker se kot kmetje ne razumejo na knjigovodske stvari. "Čisti dobiček je dekan Gnidočec zmanjševal vsako leto na absolutno nedopusten in kazniv način tako, da je po zavestni manipulaciji v knjigovodstvu zmanjševal blagajniško stanje z vpisi neresničnih upravnih stroškov. Takih zneskov je bilo ugotovljenih za Din. 100.835,64, za katere odgovarja predvsem dekan Karel Gnidočec sam, ker je sam vršil te vključbe in falsificiral zadevni promet zadrugne in s tem računске zaključke. Neupravičenost in kaznivost utajitve teh zneskov je dekan Gnidočec priznal in podpisal dolžno pismo."

Kakor na Bledu, tako tudi v Žužemberku krivec hladnokrvno prizna prevare in goljufije in poročilo je poslal ravnatelju Gabrovškemu v Ljubljano. In potem? Gospod ravnatelj in Zadrugna zveza sta celo stvar odložila, kakor da se ni nikdar zgodila, in na ta način "spokorjeni grešniki" so še nadalje izvrševali brez vsakih ovir svoje prevare nad ljudstvom, ki o takih in podobnih slučajih ni nikdar ničesar izvedelo.

Te primere je navedel bivši revizor le kot "primera neštete druge podobne goljufije." In te so se dogajale po vsej Sloveniji, kjer je poslovala Zadrugna zveza, kateri je načelval dekan ravnatelj g. Franc Gabrovšek, postavljen v to službo od samega nadškofa Antona Bonaventura Jegliča.

Tudi škof Rožman je imel besedo

O "veliki nesreči" dekana Kurenta iz Leskovca pri Krškem smo poročali že prej. Objavili smo tudi pismo, podpisano od Frana Gabrovška, sedanjega clevelandskega kaplana pri fari sv. Vida, ki je označil dekanovo poverbov z besedami "neodobreno posojilo" in naročil revizorju previdnost in uradno tajnost.

Kako so bili vsi ti ljudje povezani in so drug drugega krili, pokaže posebno ta slučaj "neodobrenega posojila", za katerega višino ni vedel niti prizadeti dekan sam, ker je bilo poslovanje v njegovi hranilnici tako zmešano, da niti sam ni vedel, koliko je odesel. Ker je bilo po Gabrovškemu navodilu revizorjevo poročilo spisano skrajno "previdno", je bilo znano samo tistim, ki so stvar poznali, da je šlo za navadno dekanovo poverbov iz ljudske imovine. Zadruga je zaradi tega zašla v obupen položaj in revizor je priporočal, da dekan takoj odloži vse posle in dobi poroke za znesek 158.000 din. Za slučaj je zvedel tudi škof Rožman, ki je 3. februarja 1931 poslal dekanu naslednje pismo:

"Gospodu Alojziju Kurentu, dekano v Leskovcu. — Da bo rešena Hranilnica in posojilnica v Leskovcu pri Krškem žalostnih razmer, v katere ste jo spravili z neupravičenimi posojili, da ne bodo siromašni vlagatelji preveliko trpeli, Vi pa na ugledu, je treba izrednega postopka. Hranilnica zahteva povračilo dolga oziroma porokov, kakor to predpisujejo pravila.

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

Pota jezuita, ki je rabil že vse sorte halje

LOUIS F. BUDENZ

Budenz se je nekoč hlinil med socialiste in postal urednik revije "Labor Age." A je pisal na svojo roko. Potem se je ožaniil za komunisto, urejeval čikaški komunistični dnevnik "Daily Record", dokler ni izčrpal sredstev, nato pa je bil najet za upravnega urednika k new-yorskemu komunističnemu glasilu "Daily Worker". Tam je udrilhal, seveda tako kot so določale smerne liste, na skrivaj pa se shajal z jezuiti, ki so ga "spreobrili" iz "komunizma" v "edno zveličavno cerkev". Tako se je dal Budenz krstiti, s svojo družino vred, in bil najet za profesorja v katoliški univerzi. Potem je službo še parkrat menjal, a glavni njegov evangelij sedaj je borba proti "komunizmu" in za "kriščanstvo". To se pravi, da je jezuit bil prej in je sedaj. Čudno je le, kako so se mu mogli komunisti v New Yorku toliko dati potegniti za nos. Sedaj Budenz piše članke v katoliški, Hearstove in v razne druge liste "proti reči nevarnosti". "Proletarec" je tega človeka označil za jezuita že takrat, ko je (Budenz) prihajal delati v isto tiskarno kjer je tiskal naš list. In se pravi, ko so ga naši militanti hvallili, jezuitu nikdar ne zaupa! Cim ga spoznaš, ogiblji se ga!

Ker Vam pa sedaj ni mogoče dati poročila, predlagam:

1. Gospod dekan mora vsi svoje premičnine zastaviti Hranilnici, kar se sme prodati. Hranilnica najprej pregleda in določi ter polagoma in enopazeno razproda, tako, da ne bi bila prisiljena prodajati jih pod svojo ceno. Kar nujno potrebuje, se mu pusti, a ostane vse kljub temu zastavljeno dokler ni ves dolg pokrit.

2. Gospod dekan mora izročiti upravo nadarbine Hranilnici v roke, izvezši par malenkostnih stvari, in sicer za toliko časa, da bo vse poravnano. (Tu slede navodila za ustanovitev posebnega odbora in imena odbornikov, ki naj bi to vodili.)

Ker ni drugega izhoda, odobravam ta predlog v polni meri in Vam v spisku kanona 1476, 2. odstavka cerkvenega zakonika odzvam upravo nadarbinskega premoženja za toliko časa, da bo dolg pri Hranilnici poravnat ter nakazujem sub poena suspensionis (pod kaznijo in odpustom), da preprešite tudi vse svoje premično premoženje razan najnujnejšega Hranilnici, ki ima pravico, da posamezne predmete polagoma, previdno in enopazeno proda ter izkupilo porabi v poravnavo dolga. G. arhidiacon stolni kanonik dr. Tomaž Klarer je pooblaščen, da to oddaja izvrši.

J. Gregorij, l. r., škof.

Ker torej ni bilo več "drugega izhoda", je škof Rožman odredil, da hranilnica upravlja in izkorišča tisti del dekanijeke lastnine in dekanovega premičnega premoženja, ki ni najnujnejše, dokler ves dolg ni poravnat. Hranilnici pa daje pravico, da dekanove predmete polagoma previdno in enopazeno proda kos za kosom. S tem se je usadna cerkev vtaknila v slučaj z navodili zakrivala nepošteno poslovanje svojega člana.

(Pride še.)

Mirko G. Kuhel.

Združenje progresivcev

V New Yorku je bila pod vodstvom Henryja Wallacea dne 29. dec. ustanovljena nova zveza progresivcev, sestavljena iz vseh prejšnjih skupin. Imenuje se Progressive Citizens of America.

Male dežele se branijo tujega umešavanja

(Nadaljevanje s 1. strani.)

cialdemokratska. Z njima je še par manjših strank.

Zelo se boji za svojo moč cerkev, ki je imela na Poljskem vodilno vlogo vse do zadnjega poraza. A se bo tudi ona morala sprijazniti s preobratom.

Komu se naj Franco umakne?

Nedavno je prišla iz Španije presenetljiva vest, da so tam angleški agenti, ki se pogajajo za ustanovitev nove vlade. Franco bi šel v pokoj. Vlada naj bi bila proviziorna dokler ne bi bile izvršene volitve.

Vsekakor je angleškim interesom veliko na tem, da Španija pride popolnoma pod angleški vpliv. V ta namen pa je treba v nji take vlade, ki se bi opirala na Anglijo ekonomsko in politično.

Prej je bila Anglija proti umešavanju v španske zadeve, enako ameriška. Na priporočilo združenih narodov sta njuna poslanika bila poklicana iz Madrida, toda njuna štaba tam dalje poslujeta.

V Španiji se gre torej predvsem zato, ali naj bo njena bodoča vlada mešanska in postane svet monarhija, ali pa republikanska, v kateri bi dobili premoč levičarski krogi.

Politika dobrega sosedsstva

Kar se tiče našega "umešavanja", ga Washington vodi že dolgo najbolj v Argentini. Argentinska vlada pod enim ali drugim predsednikom bi rada bila samostojna, ne pa se vedno obračala po vetru iz Washingtona. V tej svoji taktiki se je v vojnih letih zelo zapletla v Hitlerjevo politiko.

Da-li pride Argentina spet pod naš vpliv, ali pa bo vztrajala pri svoji sedanjí politiki, je vprašanje. Popustiti bosta morali obe vladi, predno pride do bolj intimnih odnošajev med njima.

Položaj v Aziji

Glavna briga ameriške vlade je sedaj in že dolgo prej Kitajske. Zalagamo jo materialno, vežbamo njeno armado in jo skušamo obdržati pod ameriško sfero vpliva. Nadlega pa je tej politiki civilna vojna, oziroma vojna med provincami, ki jih imajo pod oblastjo komunisti, in nacionalistično armado. Ameriški zastopniki so skušali obe strani pridobiti v sporazum in v ustanovitve skupne vlade, a do sedaj se vsa ta prizadevanja izjalovila.

Veliko drugih nesoglasij

Angleži so prišli v spor z Albanijo, ker jo dolže, da polaga mine v krški zaliv. Angleške ladje jih odstranjujejo. Ena izmed njih je eksplodirala in vzela 44 življenj angleških mornarjev. Albanija je izjavila, da ni ona položila min. Anglija albanske vlade se ni priznala. Čemu Anglija sili toliko ob Albanijo? Nedvomno zato, da si zavaruje Jadransko morje in pot do Trsta.

Zelo težko vprašanje za Angleže je Egipt. Nacionalisti zahtevajo, da naj se vse angleške ladje in čete umaknejo in Egipt naj postane popolnoma neodvisna država. Toda Angleži delujejo, da stara vojaška zveza med njima ostane. Gre se za varstvo nad Sueškim prekopom in nad Sredozemljem. Gre se za interese in zato toliko umešavanja križem sveta.

Avti se draže, ali tudi

avtnih nesreč je vedno več

GM je podražila svoje avte \$100. Ampak to še ni vse, kajti zraven so dodane tudi razne druge podražitvene pritlikline.

Značilno pa je, da tudi če avtov sedaj še zmerom manjka, nesreče na cestah pa se vendarle večajo še celo bolj kakor cene avtomobilov.

V letošnjem septembru n. pr. je bilo v Chicagu v avtnih nezgodah 1.782 oseb poškodovanih in 48 ubitih. Izmed poškodovanih je mnogo trajno poabljenih.

Med prizadetimi v poškodbah so vsi avti in potniki v nji, pešci in biciklisti.

Nedvomno bodo žrtve avtnih nesreč do konca leta veliko večje kot pa so bile še kdaj v preteklih letih.

Veliki misleci imajo namene, drugi le želje.—Washington Irving.

BRITANSKA INTERVENCIJA NA ŠPANSKEM

Napisal za ONA Donald Bell

Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva je nedavno prišel na dan s presenetljivo izjavo. Razkril je, da so bili britanski diplomati zapleteni v pogajanja s španskimi krogi "desnega in levega centra", med katerimi je bilo najti tudi predstavnikov španske armade. A cilj teh pogajanj, o katerih smo tu prvič slišali, je bil, da se strnolglavi Francovo režim v tej deželi in ustanovi "novo, nekoliko bolj demokratično vlado."

To je torej odkrito priznanje, da se je Velika Britanija vmešavala v notranje španske zadeve. Vprašanje je, v koliko je to vmešavanje v skladu z Bevinovo politiko, ki je toliko naglašal svoje načelo nevmešavanja. Marsikdo je vpraševal, zakaj je prišla ta objava nekaj dni potem, ko je organizacija združenih narodov obsodila špansko vlado. Jeli ta politika v soglasju s politiko združenih narodov?

Kaj to britansko priznanje pomeni, nam postane šele jasno, ako stvar nekoliko obrnemo. Recimo, da ta objava ne bi bila prišla iz Londona, temveč na primer iz Kremlja, ter da bi sovjetska vlada nenadoma priznala, da so bili tajni sovjetski agenti na Španskem, ter da so si prizadevali vreči sedanjo špansko vlado, in da so na delu, da omogočijo formacijo sebi prijazno demokratično koalicio. Ves svet bi se seveda zgražal in bi dejal, da je prizadevanje ovreči Francovo vlado morda hvaljevredno, a da ne sme nikakor biti naloga ene same inozemske vlade, da to izvede.

Nedvomno, in nedvomno z upravičenjem, bi smatral ves svet, da Sovjetska unija krši suverenost Španije, ter da poskuša spraviti v sedlo sebi-pokorno marionetno vlado.

Ameriško zunanje ministrstvo je vsekakor sodilo o zadevi vsaj približno tako, ko je zavrnilo britansko trditev, da Zedinjene države "delajo isto." Izpodkopavati Francovo režim je namreč nekaj čisto drugega kot prizadevati si spraviti na oblast nov režim, katerega si nekdo sam izbere.

Omenjena britanska objava je tem bolj presenetljiva, ako pomislimo, kako trmasto so Angleži protivili dozdej vsakemu vmešavanju v zadeve Francoske Španije. Britanska vlada je vedno le odgovarjala, da je Franco itak že "na potu proč", da so njegovi zadnji dnevi. Zakaj naj bi bilo torej prisojeno ravno Veliki Britaniji, da dela nekaj, kar bi moralo biti prepovedano celokupni organizaciji združenih narodov?

Angleži odgovarjajo, da bi bili že zdavnaj uspešni, ako bi se varnostni svet zedinjenih narodov ne bil vmešaval. Presenetljivo je, da so ravno oni španski politiki, ki brez nadaljnega sprejemanja angleško vmešavanje, posebno odločno nastopili proti vmešavanju zedinjenih narodov, češ, da bi bilo proti njihovemu "dostojanstvu". Dali so celo Francu samemu svojo zaslombo, da rešijo to "narodno dostojanstvo".

To držanje španskih politikov je obsojanja vredno, kajti vsakega narodu mora biti lažje sprejeti nasvete in podporo zedinjenih narodov v svrhu obnovitve demokratičnega režima, kot se zadovoljiti s poniževalnim vmešavanjem tuje države, ki bi izbrala le svoje lastne prijatelje in privržence, da z njimi osedla deželo.

Resnica je ta, da britanski diplomati niso bili v pogajanjih z resničnimi demokrati na Španskem, temveč s predstavniki armade in cerkve, ki ne zaslužijo imena demokrati. To so elementi, ki so Franca postavili na oblast in bi bili morda danes pripravljeni, da ga zopet zavrnejo pod pogojem, da bi postal njegov naslednik monarhističen režim — kot na primer oni na Grškem. Španski reakcionarjev ni težko prepričati, da je to brez nadaljnega mogoče pod vodstvom Velike Britanije — Grčija je dokaz. Istočasno pa nočejo nobenega vmešavanja zedinjenih narodov, ker se boje resnične demokracije.

Zakaj je britanska vlada ravno v teh dneh objavila vest o pogajanjih za ustanovitev nove vlade v Španiji, si je mogoče raztolmačiti le na ta način, da je odpor proti Bevinovi politiki tako močan, da je zunanje ministrstvo moralo nekaj storiti. Bevin in Attlee se želita tako opravičiti pred svojim narodom.

Agrarna reforma v ruski coni Nemčije

Frederik Kuh, dopisnik čikaškega dnevnika Sun, pravi v svojem poročilu iz Berlina, da imajo nemški kmetje v ruski okupacijski coni velike koristi od agrarnih reform, ki jih so sovjetske oblasti uvedle v vzhodnem delu Nemčije.

Kuh pravi, da se tam uvaja nov sistem. Sovjetske oblasti kontrolirajo eno tretjino nemškega ozemlja. Veleposestva so razdelili med kmete, ki niso imeli pred vojno niti pedit svoje zemlje, temveč so tlačnili za nemške veleposestnike, barone, graščake in junkerje.

Sovjetske oblasti so konfiscirale skoraj sedem milijonov akrov zemlje v svoji coni in jo postavile pod državno kontrolo. Nobena zasebna kmetija ne sme imeti več kot 247 akrov zemlje, kar je pač mnogo za vsakega kmeta. Več kot 2.200.000 akrov zemlje je bilo razdeljene kajžarjem in vsaka družina je dobila približno 18 akrov zemlje za svoje obdelovanje. Razume se, da so s tem doslej brezpravni kajžarji zadovoljni z novim sistemom.

Proračun Kitajske

Proračun Kitajske za leto 1947 znaša devet trilijonov kitajskih dolarjev. Sega torej v donebne številke. Uradno se dobi za en ameriški dolar 3,350 kitajskih dolarjev, na črni borzi pa mnogo več.

NAJBOLJŠA POMOČNIKA PRI UČENJU ANGLEŠČINE IN SLOVENŠČINE STA ANGLEŠKO-SLOVENSKI BESEDNJAK

Cena \$5.00

IN

ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO

Cena \$2.00

Avtor obeh knjig je DR. F. J. KERN

NAROČILA SPREJEMA

PROLETAREC

2301 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO 23, ILL.

'Trickle-Down' Housing

When historians come to assess the administration of President Truman they will undoubtedly be sorely baffled by his gyrations on the subject of veterans' housing. How was it possible, they will ask, for the same president to advocate the Wyatt program in May and the anti-Wyatt program in December? How could the same man demand of Congress a planned national effort in home building, and then, six months later, junk that effort in favor of its diametrical opposite, a boom-and-bust pattern for speculative exploitation? History will find the answer in the character of Harry Truman and the aggressive power of the speculative forces in our society.

Mr. Truman's new "program" is in reality a decision by the government to withdraw from its function of guiding, planning and co-ordinating a positive national campaign to produce housing for veterans at prices and rents veterans can afford. What the veterans are now going to get is the housing that trickles down from those families which can pay, inflated prices for new homes. This is just what they got after the last war. It is just what Mr. Truman a few months ago promised they wouldn't get this time.

The trickle-down scheme could have been adopted at any time since the end of the war. There has never been any question that under it houses could be built. It was rejected, heretofore, because everybody knew it would not provide new homes for veterans, the great majority of whom are in the moderate income brackets.

Under the new regulations anybody may build for his own occupancy, and it is hoped (but not assured) that vacancies thus created may benefit some veterans. Ex-servicemen are to have a theoretical first chance at new dwellings built for sale or rent. But those built for sale go on the block at whatever the traffic will bear, and it is safe to predict that most veterans will be rapidly priced out of the market. As to dwellings built for rent at new and elastic "ceilings," in the absence of any positive program to stimulate such construction at moderate rents these too may be expected to prove equally inaccessible to the typical veterans. Within a few months the pretense of "veterans' preference" will become a hollow joke.

It is the absence of positive proposals, and the preponderance of negative ones, that distinguishes the new "program." For example, while Mr. Truman talks vaguely of keeping building costs down, it is quite plain that he intends to abandon or minimize the underwriting of prefabricated house production—one of the primary means of building comparatively low-cost homes. So too he talks about the great need for rental housing, as if that were something new, but offers little that is new to be done about it.

The Wagner-Elender-Taft bill, with its yield insurance for middle-rental projects and its public housing for low rental projects, would do something positive about rental accommodations. Mr. Truman once supported that bill as a vital adjunct to the emergency program. Now he merely advocates more "studies." Meanwhile the FHA will go on trying to lure investment into rental housing by guaranteeing mortgages up to 90 per cent and writing them for a longer term than 28 years—devices that are more likely to produce a lot of unsound debt than a lot of moderate-rental apartments.

There has been "no major modification," says the president, "in the objective of rapidly and adequately housing our veterans." All he has done is to modify the program to achieve that objective out of existence.—The Chicago Sun.

Only Way to Block "Alien Ideas"

Attorney General Tom Clark has launched a campaign against "alien ideas." He proposes an exhibition to be known as "Liberty on Wheels." It will consist of such immortal documents as the Bill of Rights, the Emancipation Proclamation, the Declaration of Independence and Lincoln's Gettysburg Address. It will be taken all over the country.

Americans everywhere will appreciate an opportunity to view documents which have had so much to do with shaping our destiny, but we can't block "alien ideas" in that way.

We must demonstrate that democracy works for the common good to a greater extent than any other system devised by the mind of man. That's true today, and it will continue to be true if we shape our policy so as to safeguard labor, agriculture and honest business.

We have no desire to throw a wet blanket on the attorney general's proposal. We agree it's a grand thing to be idealistic. But in this distressed world we need a little realism, too.—Labor.

An Idea Accepted

Some months ago, John Marchiondo, PMWA president, proposed that AFL, CIO and independent union chiefs get together, formulate a wage and working conditions policy, and then carry it to all union men. The idea died for lack of foresight on the part of responsible union leaders.

Eighteen of the nation's railway unions, however, have seen the wisdom of Marchiondo's suggestion. They met, discussed their common problems, mapped out a postwar plan and now are preparing to put their proposals into concrete demands.

That, The Mine insists, is the way to work. — The Progressive Miner.

Well, Workers?

Will the workers of America decide to own the machinery of industry in time to get the benefits of machine production an avert the next big unemployment spree—as the Socialists urge them to do? Or will they go along with the same old private-ownership racket until the machine again puts them in the breadlines—and they cry for handouts called "social insurance"?

If anybody don't think that is the choice that American workers must make we urge them to consider the following excerpt from an article published by the American Federation of Labor News Service:

BALTIMORE. — Blunt warning that technical mechanical advances in the next few years will see an unemployment market of millions was sounded here by Ewan Clague, director of the Labor Department's Bureau of Labor Statistics in an address before the American Public Welfare Association.

Some 1,000,000 to 2,000,000 agricultural workers will drop out in the next five or six years from the southern labor market because of mechanization in the processes of producing cotton, sugar and rice, he said.

New advances in cutting tools, as yet hardly talked about, may produce "an equally dramatic example

of increased output with reduced labor time," he added.

DOLES — FOR YOU

"This should mean a widely increased unemployment insurance and extension of such insurance to agricultural workers," he said. "Social insurance is one of the most constructive systems I know of to make free enterprise work."

Joseph Baldwin, director of the Lake County (Ind.) Public Welfare Department, assailed the inadequacies of the present social security system. Salaries for case workers will have to be at least doubled, he said, to give the general public the service from the "social work practitioners that it gets at the public health office or at the public library." — R. L. A.

GLORY OF WAR

Dr. Pillsbury of the Veterans Administration estimates that the cost of caring for syphilitic veterans of World War II will run as high as a billion dollars. Pillsbury is head of the dermatology and syphilology section in Vet Administration and is ought to know. He reckons 100,000 cases were acquired through army, and that it has resulted in 1280 cases of general paresis. So add that up to the 27 millions killed and the other glories of war... and remember: Workers never started a war yet.

THE MARCH OF LABOR

THE POLICEMEN OF JACKSON, MISS., FORMED A LOCAL OF THE AMERICAN FEDERATION OF STATE, COUNTY, AND MUNICIPAL EMPLOYEES (AFL) IN JUNE, 1945. CHARGED WITH INSUBORDINATION BY THE CITY COMMISSION, A COURT JURY AGREED THAT THEY COULD JOIN A UNION.

An Unusual Bank Report From Canada

It Doesn't Say a Word About Dollars, But a Lot About Saving Babies and Fighting Disease

A most unusual report has just been issued by the Royal Bank of Canada, one of the Dominion's largest financial institutions. Instead of the dollar statistics usual in bank reports, this one presents facts and figures about human beings.

It has a dark side and a bright one. Both are important to Americans as well as Canadians.

During the years of the Second World War, the report reveals, "deaths of Canadian babies, under one year of age, totalled more than three times the deaths in our fighting forces."

"Monuments in every city and hamlet show that we were sadly aware of the war sacrifices, but there was no general feeling displayed of our heavier losses through the death of infants who could have been saved."

Is Uncle Sam doing better for his babies? Somewhat, but not enough to brag about, according to figures from the Children's Bureau of the U. S. Labor Department.

From Pearl Harbor to V-J Day, 281,000 Americans were killed on the fighting fronts, while 430,000 of our babies died before they could see a birthday cake with one candle on it. For each two men killed in battle, three babies died.

Is all this "slaughter of the innocents" necessary? No, the Royal Bank report says.

"Infant deaths in Canada have been reduced from 102 per thousand births in 1921 to 55 in 1944, but compare this with the record of other countries: Sweden 29, New Zealand 29, Switzerland 38, Australia 40, Netherlands 40, United States 40, England and Wales 49.

"When a baby is born, it is already nine months old. If it has been neglected during that period, its chances of living are very much lower than if its mother had been given proper medical care and intelligent home help before the birth.

"If babies were cared for from the very beginning, the number of deaths would be negligible."

The report goes on to tell how countless other lives could be saved—by proper care of mothers, by "early diagnosis and treatment" of people who will otherwise fall victims to heart disease, cancer, tuberculosis, pneumonia and other "great killers."

Turning to the brighter side, it says "expectancy of life has increased greatly."

"A child born in the 16th century had a life prospect of 21 years, in the 17th century this had increased to 26 years, in the 18th to 34 years, and by 1880 it was 40 years.

"Canadian tables of 1940 to 1942 show an expectation of life at birth of nearly 63 years for males and over 66 for females. The person of 20 now has, on the average, as many years of life remaining as the newborn child had in 1900."

It seems ungrateful to add anything to such a report, but we hope the Royal Bank will pardon us for saying this:

The health of babies and all members of their families largely depends on the size of the father's income, for that determines the quantity and quality of food and medical care.

Great bankers have a powerful voice in saying whether wages shall be high or low. By fattening pay envelopes, they can save babies' lives and do a lot for health.—Labor.

"Getting Tough With Labor"

"The only thing that is wrong with the Truman policy of 'getting tough with labor' is that the more Mr. Truman tries to scream like Stalin the more he sounds like Coolidge; and the moment he tries to wisecrack like Charlie, MacCarthy, Roosevelt he discovers that his Bergens have placed him 'left of center' and he hears himself making the noises of Mortimer Snerd.

The Polly throws his shoulders back And says "I ain't no Clown I say, If prices don't go up They probably will fall down. And if your wages don't maintain Their present levels, then They're apt to rise or fall maybe And Rise and fall again."

The Polly blows his skinny nose And clears his bugle throat.

"Mah Frans. Be brave. We'll never sink As long as we can float." The suckers roll roosecranting eyes And "ja-ja" till bereft Of sense and guts. They have a man Who is just "center left."

The Polly rants so stern and strong His whine turns to a roar. "We Demos have decided that Once times two is four" The suckers have their doubts dissolved

Their wages go to hell They have a Man who is resolved To do—and do 'em well! From Industrial Worker.

FITTING

Old Grad: "Professor, I've made some money and I want to do something for my old college. I don't remember what studies I excelled in."

Prof.: "In my class you slept most of the time."

Old Grad: "Fine! I'll endow a dormitory."

Education

During the past twelve years union membership has grown from less than 4,000,000 to over 15,000,000. Because of this growth and the increasing importance of organized labor, workers' education has three immediate tasks.

The first is to train these millions of new members in their rights, duties and obligations as members of their unions and to acquaint the rank and file with what the labor movement stands for and how it functions.

The second task which workers' education has to do is to train union leaders to do their jobs better. In early days many a successful leader won his victories by pounding the table and outshouting the other fellow. But today workers' representatives meet representatives of management around the conference table; it is no longer a question of outshouting but rather of outthinking and outarguing the other fellow in orderly collective bargaining.

When the labor man must match wits with the shrewdest brains management can employ, he must—to win his point—be well versed in economics, labor law, job evaluation and all other matters involved in our complex industrial relations.

As the years go by there will be vacancies in the ranks of the leaders. Workers' education can discover new talent and train younger leaders to take the places of the old.

Finally, workers' education faces the task of aiding both leaders and rank-and-file members to take their proper places in community life, as so to play their full part as citizens in our democratic society. They must understand the forces at work and the issues involved not only in our domestic scene but in our larger world relationships.

Workers' education aims to make the worker a good trade unionist, a good American and a good world citizen. — John D. Connors.

The Machine

The machine is a wonderful invention. It can do everything—but think! It's just like a human.

The machine no longer needs anyone to watch it working. It has been converted to Stakhanovism in Russia, to the Bedaux system in Germany and to the idea of Labor-Management Co-operation in the United States. It works for nothing, for fun or just for the hell of it. It's just like a human.

The machine has no name but it has a number. Its number is stamped on its back side and is with it all the days of its work life. Not having to think the machine does not have to know its number nor does it have to know why it carries it. Its number gives it security, social security, and it knows that when it is worn out with working, or when the factory closes down, some nice little lady from the front office will come around and give it a little oil, a little grease and maybe, a song and dance. It's just like a human.

Having no brains, the machine will willingly help to make tools to destroy itself. It will help in the making of hammers by which it can be bludgeoned, saws by which it can be cut in pieces, gimblecks from which it can get a bellyache and having made these things, will suffer in silence, knowing nothing when they are used for the purposes for which they have been designed. It's just like a human.

Being busy, the machine will hum like a baby in its bath, purr like a cat having its belly scratched, or roar like a politician saving his country. Unemployed, the machine is silent and uncomplaining, making no noise to disturb the slumbers of its owners, no trouble to upset their schemes for its own indolence. It's just like a human.

The machine is made by one man, used by other men, and profited by men who neither make it, operate it, or know of its existence. It's just like a human.

The machine is a rugged individualist. It co-ordinates the functions of its own body but doesn't know how to co-ordinate the functions of the machines on the assembly line of which it is an important factor. It will suffer itself to be co-ordinated, and having been "organized" it will know nothing either of the process or purpose of the organization. It's just like a human.

And so — we have a Machine Civilization in a Machine Age. — The Jaybird.

It is the masterpiece of villainy to smooth the brow, and so outface suspicion.—Howard.

REFLECTIONS

By A. TURKMAN, Cleveland, O.

It was with a sight of relief and contentment that we relegated our latest tremendous and successful effort, the 30th anniversary concert of "Zarja," to that niche in our minds reserved for pleasant and satisfying memories. Another milestone has been passed and "Zarja" is now in its fourth decade of producing the best yield possible in the field of Slovene culture.

Looking back over the period of one year since I rejoined "Zarja" after doing a four year stint with the U. S. Forces and realizing the numerous appearances and activities in which "Zarja" participated, I can only marvel at how it was possible for this small, widely scattered, and war production weary group of people to maintain a functioning organization through the war years. This accomplishment can be credited only to enormous personal sacrifice and perseverance to the love and faith in Slovene workers and Partisans, and a firm adherence to the promise that "Zarja" would still be waiting to receive us back into its fold upon our return.

True, our last concert is now a memory, but plans are already under way for our Spring concert. Several new songs are in the offing, and an attempt is being made to secure new operettas, Slovene or American. Personal contact through the mails has been established with responsible individuals in Yugoslavia and if the forthcoming material meets our expectations we can assure our public of another treat.

However, the gathering and selecting of program material is secondary to that of the acquisition of new singers and the return of former "Zarja" members. One need not be a Caruso or Lily Pons to warble with the chorus. The sole requisites are a fair voice with the ability to carry a tune and a love for music. So if you sound pretty good to yourself while singing in the bathtub or under the shower, take next Tuesday evening off and come to the old building at the SND for a tryout with "Zarja."

Although the rejuvenated Slovene cultural activities in Cleveland have been on the rise since the termination of the war and have ascended to a new peak in our social life, it appears, sadly enough, that this is not the situation in such Slovene centers as Chicago and Detroit. Are "Svoboda" from Detroit and "Sava" from Chicago to be counted among the many victims of Mars or is the period of inactivity a temporary one brought about by the unsettled conditions produced by the war? One may say that the revival of cultural life in Cleveland was made possible because of the large number of Slovenes in this city, but this contention is made void by the irrefutable fact that the identical individuals who were in the forefront prior to the war have again taken up the reins and are leading their dramatic, choral, and fraternal teams up the deeply rutted road of achievement. It stands to reason that time has wrought some changes, but the "stare korenine" appear to be indefatigable and are a source of inspiration to those with whom they work. This is sufficient proof that it is the duty of the former leaders in the various communities to shoulder the responsibility of generating a new spark that will bring to life the present dormant cultural groups.

During the lean depression years, cultural organizations had an abundance of members, but there the tedious problem of inveigling a financially embarrassed people to act the part of an audience and contribute from their meager means to the upkeep of the group. Today the situation is quite the reverse, and the prime problem is that of securing members.

Many things have happened to the people in this country. In too many cases the indoctrination of American Slovene has been so thorough as to make him abhor any suggestion of anything foreign and he presents an invulnerable target to any overture to co-operate with Slovenes. This situation is in great part brought about by the neglect on the part of the parents to provide the proper background when the children are young.

The radio and the movie have perfected entertainment to such a fine point and made it so convenient and easily accessible and non-

inally priced that the public has acquired the habit of being entertained rather than entertaining. Prior to this highly concentrated development, entertainment was localized and subsequently required a greater number of local participants who expressed their particular talents without the benefit of Hollywood grandeur. Familiar words? "Grem v show. Tonight bojo imel dishes."

Then there are those individuals who three times a week hurry down to the local bingo establishment and sit there for hours mechanically covering numbers on their cards to the monotonous intonation of the bored operator whose practiced eye roves the crowd as he mentally computes the "take" for that night. Rehearsals? No, I have to play bingo.

What percentage of our manhood nightly frequents the local taverns is difficult to estimate, but a short tour through the neighborhood would tell the tale. The tavern has superseded the country store, drug store, and barber shop, and the topics of conversation have deteriorated.

The aforementioned detractions make difficult the task of soliciting new members, but all people do not come under the above categories. People today shun reality and have assumed an apathetic outlook on life. High wartime wages coupled with the insidious capitalist propaganda of "private enterprise" have brought about a false feeling of economic security that inspires a relapse in political thinking. "Get rich quick before the depression schemes" have brought about the greatest rackets and nefarious business ventures in the history of this country. "Money" is the foremost thought of the day and let security be damned. However, the greatest single instigator of this "live today" attitude is the dark shadow of the seemingly inevitable atomic war that our "peacemakers" are endeavoring so diligently to make possible.

The only salvation to this chaotic state of affairs lies in clear, cool, concise and honest thinking, and these requisites can be obtained by active participation in cultural, fraternal and Union groups whose foundations are laid on harmony, cooperation and mutual understanding that in turn breed the unselfish attitude upon which the future of civilization and the world depend. The problem is not city wide, state wide, or nation wide, but world wide.

Bombs

Dropping bombs is a bad habit. Destiny placed in the lap of a small nervous man a bomb, and as he arose to assert himself to the rest of the world, a Japanese city became extinct. A repeat performance netted yet another Jap city, and this little man who controlled this power grew in importance.

The war ended, but twice more the bombs dropped as the little man exercised the ancient adage—"might is right" and waved back into order the smaller nations that had "misconstrued" the interpretation of the Atlantic Charter and had requested their ethnic and sovereign rights.

Again a bomb burst, this time upon the railroad workers who were forced to suspend their services in an all fated attempt to secure a reasonable increase in wages. The little man decreed that these workers, who for a comparatively meager wage had kept the nation's lifelines open during the war, were now endangering our national health, economy and security and should be drafted into the armed forces unless they return to work.

The bombing continued as meat producers struck and refused to sell meat at government specified prices thus "endangering our national health, economy and security," but the little man created a fat kill for the meat men when he lifted the controls on meat.

A groggy American people then voted into power the reactionary Republicans and then followed the farcical trial of Lewis and his ministers—a trial that made mock of law and order. The last bomb was the scrapping of all plans for veterans' housing. What next? He bombed the Japs—he bombs Americans.

Reflection

Strange that in this land of equality and free enterprise the war controls have been removed from big business, but labor is still shackled.